

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΞΑΓΩΓΗΣ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΩΝ ΣΙΤΟΥ

Τοῦ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου

1. Γενικὰ

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς σιτοκαλλιεργείας ἐν Ἑλλάδι ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα τῆς ἐπὶ 35ετίαν ἐφαρμοσθείσης πολιτικῆς προστασίας τοῦ προϊόντος.

Τὸ ἄλμα τῆς αὐταρκείας ἐπετεύχθη κατὰ τὸ ἔτος 1957 καθ' ὃ ἡ παραγωγή ὑπερέβη τοὺς 1.700.000 τόννους, σημειώσασα αὐξησιν 38% ἔναντι τοῦ προηγουμένου ἔτους. Ἐκτοτε μὲ ἐλαχίστας ἐξαιρέσεις διατηρεῖται σταθερὰ ἐξασφαλίζουσα ὑπερεπάρκειαν, μὲ ἀνευ προηγουμένου μέγεθος παραγωγῆς τῶν ἐτῶν 1964 καὶ 1965, κατὰ τὰ ὁποῖα ἡ συγκομιδὴ ἀπέδωσε κατὰ μέσον ὄρον ποσότητα ἀνωτέραν τῶν 2.100.000 τόννων.

Πίναξ 1

Αὐξητικοὶ παράγοντες τῆς παραγωγῆς σίτου

Ἐσοδεῖαι	Μέση αὐξησις % ἐν συγκρίσει πρὸς προηγουμένην διητίαν	
	Στρεμματικῶν ἀποδόσεων	Καλλιεργηθεισῶν ἐκτάσεων
1957 καὶ 1958	28,1%	4,7%
1964 καὶ 1965 ¹	16. -%	15. -%

1) Προσωρινὰ στοιχεῖα :

Ὡς συνάγεται ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ πίνακος 1 ἡ ραγδαία αὐξησις τῆς παραγωγῆς, ἡ ὁποία ὑπερέβη τὰ ὅρια τῆς αὐταρκείας ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν αὐξησιν τῶν στρεμματικῶν ἀποδόσεων καὶ κατὰ δευτέρον λόγον εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς καλλιεργουμένης ἐπιφανείας.

Ἡ σημειωθείσα ἐξ ἄλλου ἀξιόλογος ποσοστιαία αὐξησις τῶν καλλιεργηθεισῶν ἐκτάσεων κατὰ τὴν τελευταίαν διητίαν, ἦτο ἀποτέλεσμα εἰς μεγάλου βαθμοῦ τῆς ὑποκαταστάσεως ἐτέρων ἀνταγωνιστικῶν καλλιεργειῶν διὰ σίτου.

Καθ' ὅλας τὰς ἐνδείξεις ἡ βελτίωσις τῶν στρεμματικῶν ἀποδόσεων, ἀποτελοῦσα μονιμώτερον αὐξητικὸν παράγοντα τῆς παραγωγῆς, θὰ συνεχισθῇ

καί κατά τὰ προσεχῆ ἔτη, λόγω τῆς συνεχῶς εἰς εὐρυτέραν κλίμακα χρησιμοποίησεως λιπασμάτων, μηχανικῶν μέσων καλλιέργειας καί ἰδία βελτιωμένων ποικλῶν σπόρων.

Ἀποτέλεσμα τῆς πλεονασματικῆς παραγωγῆς ἦτο νά μετατραπῆ ἡ χώρα ἀπό ἐντόνως εισαγωγικήν εἰς ἐξαγωγικήν. Αἱ εισαγωγαί τῆς προηγηθείσης τῆς αὐταρκείας διαιτίας 1955 καί 1956 ἀνῆλθον εἰς 885.000 τόνους σίτου καί ἐκάλυψαν τὸ 25% τῆς συνολικῆς ἐσωτερικῆς καταναλώσεως.

Κατὰ τὸ ἔτος 1959 ἐπραγματοποιήθη ἡ πρώτη ἐξαγωγή ἑλληνικοῦ σίτου διὰ ποσότητα 163.000 τόννων, ἤδη δὲ ἐδημοπρατήθη πρὸς πώλησιν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν μέχρι 30.6.66 ποσότης 350.000 τόννων ἐκ τῶν κρατικῶν ἀποθεμάτων καί τὸ νέον πλεονάζον ἀπόθεμα εἰς τὸ τέλος τοῦ σιτικού ἔτους 1965-66 προβλέπεται τῆς τάξεως τῶν 550.000 τόννων.

Ἡ ἐξέλιξις τῆς ἐγχωρίου καταναλώσεως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τελευταίας ἐξαετίας (πίναξ 2) δὲν φαίνεται νά ἀκολουθῆ τὸν ἀνοδικὸν ρυθμὸν τῆς παραγωγῆς. Ὑπολογιζομένην σταθερῶν τῶν εἰς χεῖρας τῶν παραγωγῶν ἀποθεμάτων κατὰ τὴν ἔναρξιν καί τὸ τέλος ἐκάστου σιτικού ἔτους τῆς ἐξαετίας 1960-66 διαπιστοῦται, ὅτι τὸ μέγεθος τῆς μέσης ἐτησίως καταναλώσεως κατὰ τὴν πρώτην διαιτίαν ἀνῆλθεν εἰς 1.665.000 τόνους ἐνῶ κατὰ τὴν δευτέραν εἰς 1.613.000 τόνους.

Ἐξαιρέσιν ἀποτελεῖ ἡ τελευταία διαιτία, καθ' ἣν ἡ κατανάλωσις ἐμφανίζεται διογκωμένη. Τοῦτο ὁμως ὀφείλεται κατὰ κύριον λόγον εἰς τὰς ηὔξημένας ἔναντι τῶν προηγουμένων ἐτῶν κρατικὰς χορηγήσεις σίτου πρὸς χαμηλοεισοδηματίας ἀγρότας καί τὴν κτηνοτροφίαν ὡς καί εἰς τὴν ὑψηλότεραν ἀποθεματοποίησιν τῶν ἀγροτῶν λόγω τῆς μεγάλης παραγωγῆς.

Ἐπομένως μακροχρονίως, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν καί τῆς χαμηλῆς εἰσοδηματικῆς ἐλαστικότητος ζητήσεως τοῦ προϊόντος, ἡ κατανάλωσις σίτου δέον νά προβλέπεται στάσιμος καί ἐν πάσει περιπτώσει εἰς μέγεθος μὴ ὑπερβαῖνον κατὰ μέσον ὄρον ἐτησίως τοὺς 1.700.000 τόνους.

Ἀντιθέτως, ἡ παραγωγή κατὰ τὰ προεκτεθέντα στοιχεῖα, ἐκ μὲν τῶν κατὰ μονάδα ἐδάφους ἀποδόσεων θά ἀνέρχεται σταθερῶς, ἐκ δὲ τῶν καλλιεργουμένων ἐπιφανειῶν θά ἐξελίσσειται ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῆς παρασχεθσομένης πρὸς τὸ προϊόν κρατικῆς προστασίας καί τοῦ βαθμοῦ ἐνισχύσεως τῶν ἀνταγωνιστικῶν τοῦ σίτου καλλιεργειῶν.

2. Μέγεθος ἐτησίου πλεονάσματος

Τὸ ὕψος τῆς τιμῆς τοῦ σίτου δεδομένης περιόδου ἀσκει σχετικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς μεταβολῆς τῶν καλλιεργουμένων ἐκτάσεων τῆς ἐπομένης περιόδου.

Ἡ συναρτησιακὴ αὕτη σχέσις, τιμῶν καί καλλιεργουμένων ἐκτάσεων μὲ ἐτησίαν χρονικὴν ὑστέρησιν, θά ἦτο ἴσως ἰσχυρὰ ἂν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀγορὰν τοῦ σίτου ἐλειτούργει ἐλευθεριώτερον ὁ μηχανισμὸς τῶν τιμῶν. Τὸ ἀπὸ ἐτῶν ὁμως καθιερωθὲν κοινωνικοπολιτικὸν καθεστῶς προστασίας τοῦ προϊόντος, δι' οὗ ἐξασφαλίζεται ἡ ἀνετος διάθεσις αὐτοῦ ὑπὸ τῶν παραγωγῶν εἰς

Π ί ν α κ η 2

Έξελίξεις παραγωγής, εισαγωγών και καταναλώσεως σίτου κατά την περίοδο 1960 - 66 (εις τόννους)

ΕΤΟΣ	Δ ι α θ έ σ ι μ ο ς δ ῶ κ ο ς				Α ν ά λ υ σ ι ς κ α τ α ν α λ ώ σ ε ω ς				
	Αποθέματα 1/7	Παραγωγή	Εισαγωγαι	Σύνολον	Κατανάλωσις μέσω επί- μητορίας κυλίνδρων	Αύτοκατα- νώλωσις ά- γροτων και σπορά	Λοιποι σκαποί	Αποθέματα 30/6	Σύνολον
1960-61	96.124	1.692.023	59.042	1.847.189	618.435	1.030.518	10.620	187.616	1.847.189
1961-62	187.616	1.593.837	31.571	1.813.024	645.568	988.436	36.850	142.170	1.813.024
1962-63	142.170	1.769.481	26.269	1.937.920	628.105	969.594	16.500	323.721	1.937.920
1963-64	323.721	1.386.776	52.904	1.763.401	672.492	890.200	47.832	152.877	1.763.401
1964-65	152.877	2.169.228	21.132	2.343.237	644.207	1.033.860	113.255	551.915	2.343.237
1965-66 ²	551.915	2.100.000	16.000	2.667.915	640.000	1.000.000	480.000 ³	547.915	2.667.915

1) Κρατικά δανωματα σίτου προς πληγέντας άγρότας και εις κτηνοτροφίαν επί μειωμένη τιμή.

2) Έκτιμήσεις Υπουργείου Έμπορίου.

3) Περιλαμβανονται εξαγωγαι 350.000 τόννων.

ύψηλās τιμās ασφαλείας, κατέστησε τήν σιτοκαλλιέργειαν πλέον έλκυστικήν εις τούς παραγωγούς, έναντι τών άλλων ανταγωνιστικών καλλιεργειών, αίτινες μάλιστα δέν δύνανται νά άποδώσουν κατά μονάδα έδάφους καθαρόν εισόδημα άνώτερον του σίτου.

Κατά πρόσφατον στατιστικήν άνάλυσιν του Κ.Ε.Π.Ε. πρὸς διαπίστωσιν τών μεταβολών εις τās διά σίτου καλλιεργουμένης έκτάσεις έκ τής μείωσης τών τιμών του προϊόντος, βασισθείσης εις τὰ στοιχεία τής περιόδου 1954 - 1965, προέκυψε μέσος συντελεστής έλαστικότητος 0,42 %.

Βάσει του συντελεστού τούτου, επί μείωσης τών τιμών του σίτου κατά 1 % θά πρέπει ή νεοκαλλιεργουμένη διά σίτου επιφάνεια νά περιορισθίη κατά 0,42 %.

Έρευνώντες τήν εξέλιξιν τών τιμών του σίτου κατά τήν τελευταίαν τριετίαν (πίναξ 4) διαπιστούμεν, ότι πράγματι αύτη ήκολούθησε καθοδικήν τάσιν.

Ή πλέον σημαντική κάμψις τών τιμών και δη εις ποσοστόν 11,5 % έλαβε χώραν μεταξύ τών έτών 1964 και 1965 λόγω τής καταργήσεως τών προνομιακών τιμών τών μικροκαλλιεργητών σίτου. Ή έν συνεχεία μείωσις έκ 5,5 % μεταξύ τών έτών 1965 και 1966, όφείλεται κατά βάση εις τόν καθορισμόν τιμών ασφαλείας, ειδικώς διά τόν σίτον τών μεγαλοκαλλιεργητών, χαμηλοτέρων κατά 23 % έναντι του προηγούμενου έτους. (Έξαγγελία τιμών κατά Δεκέμβριον 1965).

Παρά τήν αξιόλογον όμως ταύτην μείωσιν τών τιμών έντός τής τελευταίας τριετίας, δέν θά πρέπει νά άναμένωνται λίαν ένθαρρυντικά άποτελέσματα εις τόν περιορισμόν τής σιτοπαραγωγής, διότι με βάση τόν άνωτέρω συντελεστήν έλαστικότητος επί συνολικής κάμψεως τών τιμών κατά 16,4 % μεταξύ τών έτών 1964 και 1966, θά πρέπει νά άναμένεται μείωσις τής σιτοκαλλιέργειας κατά 6,8 % τουτο δέ βάσει τής μέσης στρεμματικής άποδόσεως τής τελευταίας διετίας σημαίνει παραγωγήν τής τάξεως τών 2.000.000 τόνων έναντι καταναλωτικών δυνατοτήτων 1.700.000 τόνων.

Άλλά και τὸ επίπεδον τουτο τής παραγωγής δέν είναι βέβαιον ότι θά πραγματοποιηθίη, έν αι στρεμματικά άποδόσεις άκολουθήσουν τόν ρυθμόν βελτιώσεως τών τελευταίων έτών. Αύται άπό τής σιταρκείας και έντεϋθεν, ήτοι έντός τής περιόδου 1957 - 1965, ήκολούθησαν μέσον έτήσιον αύξητικόν ρυθμόν 2 %.

Χαρακτηριστικόν δέ τών πλέον προσφάτων τάσεων είναι ότι ο μέσος ούτος ρυθμός άνήλθε κατά τήν τελευταίαν πενταετίαν εις 4,5 %.

Ή αύξητική αύτη εξέλιξις δέον κυρίως νά άποδοθίη εις τήν όλονέν εύρτεραν χρησιμοποίησιν σπόρων έκλεκτοτέρων ποικιλιών, οίτινες πλην τής άνωτέρας ποιότητος παράγουσι σίτον εις ποσότητας διπλασίας και τριπλασίας κατά στρέμμα τών συνήθων ποικιλιών.

Έκ τών άνωτέρω διαπιστώσεων θά ήτο δυνατόν νά διατυπωθώσιν αι άκόλουθοι προβλέψεις ως πρὸς τήν εξέλιξιν τής παραγωγής και του πλεονάσματος κατά τὸ άμέσως προσεχές μέλλον.

Έάν ήθελε γίνει παραδεκτόν, ότι αι στρεμματικά άποδόσεις θά εξακο-

λουθήσουν εις τήν προσεχῆ πενταετία νά αὐξάνουν μέ μέσον ἐτήσιον ρυθμόν περίξ τοῦ 3 %, ἔναντι 4,5 % τῶν τελευταίων πέντε ἐτῶν, ἡ κατά στρέμμα παραγωγή θά ἀνέλθῃ τμηματικῶς μέχρι τοῦ ἔτους 1970 εις τὸ ἐπίπεδον τῶν 208 χιλιογράμμων. Κατ' ἀκολουθίαν, διατηρουμένων σταθερῶν τῶν τιμῶν καὶ τῶν καλλιεργουμένων ἐκτάσεων, θά προκύψῃ μέγεθος συνολικῆς παραγωγῆς τοῦ ἔτους 1970 τῆς τάξεως τῶν 2.350.000 τόννων, τὸ ὅποιον λόγω τῶν ἀμεταβλήτων καταναλωτικῶν ἀναγκῶν, θά ἀφήνῃ πλεόνασμα 650.000 τόννων.

Ἐὰν ἤθελεν ἐπιδιωχθῆ ὁ διὰ τῆς μειώσεως τῶν τιμῶν τοῦ προϊόντος περιορισμὸς τῆς σιτοκαλλιέργειας εἰς τὰ ἐπίπεδα τῆς αὐταρκειᾶς, θά ἔδει αἱ τιμαὶ νά κατέλθωσι εἰς τὰ διεθνῆ ἐπίπεδα.

Μία τοιαύτη ὁμως ἀπίθανος ἐξέλιξις, μὴ συμβιβαζομένη οὔτε πρὸς τὸ γενικῶς ἐπικρατοῦν πνεῦμα ἀνακατανομῆς τοῦ εἰσοδήματος ὑπὲρ τῶν πληθυσμῶν τῆς ὑπαίθρου, οὔτε πρὸς τὴν κοινὴν ἀγροτικὴν πολιτικὴν τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ., πρὸς ἣν ἐπιδιώκεται ἡ ἑναρμόνισις τῆς γεωργικῆς πολιτικῆς τῆς χώρας, θά πρέπει μᾶλλον νά ἀποκλεισθῆ.

Ἡ συγκεντρῶνουσα τὰς περισσοτέρας πιθανότητας ἐξέλιξις εἶναι ἡ κλιμακωτὴ ἐντὸς τῆς προσεχοῦς πενταετίας περαιτέρω μικρὰ μείωσις τῶν τιμῶν τῶν κατωτέρων ποιοτικῶν διαβαθμίσεων (ἐμπορικὴ διαπραγμάτευσις), ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὴν ἐντονωτέραν ἐνίσχυσιν καὶ προστασίαν τῶν ἀνταγωνιστικῶν καλλιεργειῶν τοῦ σίτου καὶ τὴν ὀρθολογικὴν χρησιμοποίησιν τῆς παρασχεθησομένης πρὸς τοὺς μικροκαλλιεργητὰς σίτου ἀντὶ τῶν προνομιακῶν τιμῶν, δωρεὰν κεφαλαιακῆς ἐνισχύσεως πρὸς ἀνασύνθεσιν τῆς παραγωγῆς τῶν, εἰς τρόπον ὥστε τὸ μέγεθος τῆς παραγωγῆς νά κυμανθῆ περίξ τῶν 2 ἑκατομμυρίων τόννων ἐτησίως.

Ἀρνητικῶς ἐξ ἄλλου ἐπὶ τῆς σιτοκαλλιέργειας προβλέπεται νά ἐπιδράσῃ ἡ εἰς ὠρισμένας ἀνταγωνιστικὰς καλλιέργειας, ὡς ἐπὶ παραδείγματι τῆς κριθῆς καὶ τοῦ ἀραβοσίτου, ἐπίτευξις ὑψηλῶν ρυθμῶν ἀποδόσεως κατὰ μονάδα ἐδάφους. Εἶναι δὲ τοῦτο λίαν πιθανόν, διότι αἱ στρεμματικαὶ ἀποδόσεις τῶν δύο τούτων προϊόντων ἠύξηθησαν κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν μέ μέσον ἐτήσιον ρυθμόν 7 % καὶ 8,8 % ἀντιστοίχως.

Δι' ἅπαντας τοὺς ἀνωτέρω λόγους τὸ μέσον ἐτήσιον πλεόνασμα τῆς προσεχοῦς πενταετίας, ὡς ἐκ τῆς ἀνελαστικῆς ζητήσεως τοῦ προϊόντος, δεόν νά ὑπολογίζεται εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν 300.000 τόννων περίπου.

I. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΞΑΓΩΓΩΝ

A' Γεωγραφικὴ ἔκτασις ἀγορᾶς

Αἱ διεθνεῖς εἰσαγωγαὶ σίτου κυμαίνονται ἐτησίως μεταξὺ 40 καὶ 50 ἑκατομμυρίων τόννων. Τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν αὐτῶν, περίξ τοῦ 50 % περίπου ἐτησίως πραγματοποιεῖται ὑπὸ τῆς Εὐρώπης, ἐνῶ τὸ μικρότερον (4 %) ὑπὸ τῆς Ἀφρικῆς.

Σημαντικὸν ἐπίσης ἔλλειμμα παραγωγῆς σίτου ἐμφανίζουσι αἱ χῶραι τῆς

Ἑγγύς καὶ Ἄπω Ἀνατολῆς, αἱ εἰσαγωγαὶ τῶν ὁποίων καλύπτουν τὸ 25% περίπου τοῦ συνόλου.

Πίναξ 3

Ποσοστιαία διάρθρωσις εἰσαγωγῶν σίτου κατὰ γεωγραφικὰ διαμερίσματα

Γεωγραφικὰ διαμερίσματα	1961	1962	1963
Δυτικὴ Εὐρώπη	37,5	36,2	27,6
Ἀνατολικὴ Εὐρώπη	13,2	11,4	18,8
Λατινικὴ Ἀμερικὴ	10,4	13,1	12,6
Ἑγγύς Ἀνατολή	10,5	10,3	10,2
Ἄπω Ἀνατολή	22,7	23,2	26,3
Ἀφρικὴ	5,2	5,1	3,9
Ὦκεανία	0,5	0,7	0,6
	100.—	100.—	100.—

Πηγή: FAO.

Πλεονασματικαὶ εἰς παραγωγὴν σίτου εἶναι σταθερῶς αἱ χῶραι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας, ἐξ ὧν κυρίως καλύπτεται ἡ ἑλλειπὴς προσφορὰ τοῦ ὑπολοίπου κόσμου. Ἡ γεωγραφικὴ θέσις τῆς χώρας ἡμῶν δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ πλεονεκτικὴ, ἐντὸς τοῦ διεθνοῦς καταναλωτικοῦ χώρου, λόγω τῆς γειτνιάσεως αὐτῆς μετὰ τῆς μεγαλυτέρας ἀγορᾶς σίτου ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρον θεωρεῖται τὸ γεγονός, ὅτι αἱ Ἀνατολικαὶ χῶραι, μεθ' ὧν συνεχῶς διευρύνεται τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῆς χώρας, περιλαμβάνονται κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη σταθερῶς εἰς τὸν πίνακα τῶν εἰσαγουσῶν σίτον χωρῶν. Αἱ εἰσαγωγαὶ τῶν ἐν λόγω χωρῶν ἐνῶ κατὰ τὰ ἔτη 1961 καὶ 1962 ἀντεπροσώπευον ἀντιστοίχως τὸ 26% καὶ 24% τοῦ συνόλου τῶν Εὐρωπαϊκῶν, κατὰ τὸ 1963 ἀνῆλθον εἰς τὸ 40% περίπου αὐτῶν. Ἄν καὶ ἡ αὐξησις αὐτῆς ὀφείλεται κατὰ μείζονα λόγον εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ ἔτους 1963 σημειωθείσαν κατὰ 29% κάμψιν τῆς Ρωσικῆς παραγωγῆς καὶ τὰς διογκωμένας εἰσαγωγὰς τῆς χώρας αὐτῆς, ἐν τούτοις θὰ ἔδει νὰ ἀναφερθῆ, ὅτι αἱ λοιπαὶ, πλὴν Ρωσίας, Ἀνατολικαὶ χῶραι ἐμφανίζουν κατὰ τὴν τελευταίαν ἐξαετίαν 1958—63 στασιμότητα εἰς τὴν παραγωγὴν σίτου καὶ σχετικὴν σταθερότητα εἰς τὰς εἰσαγωγὰς τῶν, ἐνῶ ἡ παραγωγή τῆς Ρωσίας χαρακτηρίζεται ὑπὸ διακυμάνσεων.

Ἡ ἐξέλιξις ἐξ ἄλλου τῆς παραγωγῆς σίτου εἰς τὰς χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἐσημείωσεν ἐντὸς τῆς 7ετίας 1958—64 ἀξιόλογον ἀνοδόν, ὀφειλομένην κυρίως εἰς γενικωτέραν βελτίωσιν τῶν κατὰ μονάδα ἐδάφους ἀποδόσεων.

Αἱ εὐνοϊκαὶ ἐπιπτώσεις ἐπὶ τοῦ ἐμπορικοῦ ἐλλείμματος σίτου, μετρούμενου ὡς διαφορᾶς μεταξὺ εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν τῆς ἐν λόγω περιοχῆς

έξεδηλώθησαν κατά τήν τριετίαν 1962 - 64, καθ' ἣν αἱ μὲν ἐξαγωγαὶ ἐσημείωσαν αὐξησιν 33%, ἐνῶ αἱ εἰσαγωγαὶ κάμψιν 6% ἐν σχέσει πρὸς τήν προηγουμένην τριετίαν.

Ἡ ἀνοδικὴ ἐξέλιξις τῶν ἀποδόσεων, εἰδικώτερον εἰς τὸν χῶρον τῆς Ε.Ο.Κ., ἐπιτρέπει τήν πρόβλεψιν, ὅτι ἡ κοινότης ὀδηγεῖται ταχέως πρὸς τήν σιτάρκειαν.

Αἱ ἀνωτέρω διαπιστώσεις ἐνέχουν ἰδιαιτέραν σημασίαν, διότι παρέχουν ἀπὸ μακροχρονιωτέρας σκοπιᾶς τὴν ἔνδειξιν, ὅτι τὸ μείζον ἐνδιαφέρον πρὸς τὸν ἑλληνικὸν σῖτον θὰ προέλθῃ κυρίως ἐκ μέρους τῶν Ἀνατολικῶν χωρῶν, ὠρισμένοι μάλιστα τῶν ὁποίων, ὡς εὐρισκόμενοι πλησιέστερον τῶν σιτοπαραγωγικῶν κέντρων τῆς χώρας, ἐμφανίζουν καὶ τὸ συγκριτικὸν πλεονέκτημα τῆς παρεχομένης δυνατοῦτος εἰσαγωγῆς ὑπὸ εὐνοϊκώτερον κόστος μεταφορᾶς. Ἡ εὐχέρεια ἐξ ἄλλου προωθήσεως σίτου πρὸς τὰς τελευταίας ταύτας διὰ τῆς χρήσεως χερσαίων μεταφορικῶν μέσων θὰ ἀποτελέσῃ κρισιμώτατον παράγοντα εἰς περιπτώσεις ἰδίᾳ διογκωμένων πλεονασμάτων καὶ συμφορήσεως τῶν διαθεσίμων λιμένων τῆς χώρας.

Οἱ κυριώτεροι λόγοι τῆς παρατηρουμένης στασιμότητος τῆς παραγωγῆς γεωργικῶν προϊόντων ὑπὸ τῶν Ἀνατολικῶν χωρῶν δέον νὰ ἀναζητηθοῦν εἰς τὰς χαμηλὰς κατὰ μονάδα ἐδάφους ἀποδόσεις, αἵτινες κατὰ μείζονα λόγον ὀφείλονται εἰς τὸ συγκριτικῶς πρὸς τοὺς ἄλλους τομεῖς, χαμηλὸν ποσοστὸν ἐπενδύσεων τοῦ γεωργικοῦ τομέως. Ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἐνδεικτικῶς σημειωμένων ἐν τῷ πίνακι 10 (παράρτημα) στοιχείων, τὰ προγράμματα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐν λόγω χωρῶν φαίνεται ὅτι ἔδωσαν μεγαλυτέραν ἔμφασιν εἰς τὰς ἐπενδύσεις τοῦ βιομηχανικοῦ τομέως ἔναντι τοῦ γεωργικοῦ.

Βεβαίως αἱ Ἀνατολικαὶ χῶραι προγραμματίζουν διὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη ηὔξημένας, ἔναντι τοῦ παρελθόντος, ἐπενδύσεις γεωργικῆς ὑποδομῆς, πλην ὅμως καὶ πάλιν αὗται θὰ εὐρίσκονται εἰς ἐπίπεδα αἰσθητῶς κατώτερα τῶν ἀντιστοιχῶν βιομηχανικῶν.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι αἱ προοπτικαὶ ὡς πρὸς τὰς ἐξαγωγὰς τοῦ ἑλληνικοῦ σίτου κατὰ τὰ ἀμέσως προσεχῆ ἔτη, ἐμφανίζονται τόσον πρὸς τὴν πλευρὰν τῆς Δυτικῆς, ὅσον καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης σχετικῶς εὐνοϊκαί. Μακροπροθέσμως ἡ ἔμφασις τοποθετεῖται πρὸς τὰς Ἀνατολικὰς καὶ Ἀφρικανοασιατικὰς χώρας καὶ δὴ τὰς εὐρισκομένας ἐγγύτερον τῆς Ἑλλάδος, αἱ ὁποῖαι ἀναμένεται ὅτι θὰ ἐπιδείξουν μείζον ἐνδιαφέρον πρὸς τὸν ἐγχώριον σῖτον, λόγω τῶν συγκριτικῶν πλεονεκτημάτων, ἅτινα ἐμφανίζει ἡ εἰσαγωγή του εἰς αὐτάς, χωρὶς βεβαίως τοῦτο νὰ ἀποκλείῃ τὴν παράλληλον ἐκδήλωσιν ζητήσεως δι' ὠρισμένας κατηγορίας ἑλληνικοῦ σίτου καὶ παρὰ Δυτικὸν - Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν.

Β' Ἀνταγωνιστικότης. Τιμαὶ καὶ ποιότης προϊόντος

Αἱ τιμαὶ τοῦ ἐγχωρίου σίτου, λόγω τῆς ἰσχυρᾶς προστασίας τὴν ὁποίαν παρέχει τὸ Κράτος πρὸς τὸ προϊόν, εἶναι κατὰ πολὺ ὑψηλότεραι τῶν διεθνῶν

και συνεπῶς ἀποκλείουν τὴν ἐπὶ ἀνταγωνιστικῆς βάσεως διαπραγματεύειν αὐτοῦ.

Ἡ ἀπόστασις μεταξύ διεθνῶν καὶ ἐσωτερικῶν τιμῶν, ἐντονωτέρα μέχρι τοῦ 1964, ἐχαλαρώθη ἀπὸ τοῦ 1965, λόγω κυρίως τῆς καταργήσεως τῶν προνομιακῶν ἐνισχύσεων, τὰς ὁποίας ἐχορήγει τὸ Κράτος ἐπὶ πλέον τῶν τιμῶν ἀσφαλείας εἰς τοὺς μικροὺς καὶ μέσους καλλιεργητάς.

Συμφώνως πρὸς κυβερνητικὴν ἀπόφασιν ἀντὶ τῶν ἐτησίων ἐνισχύσεων τοῦτον θὰ καταβληθῆ ἔφ' ἅπασι, ὡς δωρεὰν κεφαλαιακὴ ἐνίσχυσις, εἰς τοὺς δικαιούχους μικροκαλλιεργητὰς ποσὸν ἴσον πρὸς τὸ πενταπλάσιον τῶν ἐτησίων προνομιακῶν διαφορῶν ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅτι τὸ ἐν λόγω κεφάλαιον θὰ χρησιμοποιηθῆ δι' ἐπενδυτικοὺς σκοποὺς ἀναδιαρθρωτικοῦ χαρακτῆρος.

Ἄλλὰ καὶ μετὰ τὴν κατάργησιν τῶν ἐδικῶν αὐτῶν παροχῶν, ἐξακολουθεῖ διὰ καθαρῶς κοινωνικοὺς σκοποὺς ἢ διάφορος, ἀπὸ πλευρᾶς τιμῶν, μεταχειρίσις τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰ χαμηλὰ εἰσοδηματικά ἐπίπεδα μικροπαραγωγῶν σίτου, ὡς ἐμφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ πίνακος 4.

Πίναξ 4

*Μέση σταθμικὴ τιμὴ πωλουμένου ὑπὸ τῶν παραγωγῶν σίτου
κατὰ κατηγορίας καλλιεργητῶν (ἀνὰ χ/μον)*

Κατηγορία καλλιεργητῶν	1963	1964	1965 ¹	1966 ²
Παραγωγοὶ μέχρι 40 στρ.	3,23	3,38	2,96	2,96
» 41 - 100 »	2,80	3,06	2,79	2,45
» ἄνω τῶν 100 »	2,80	—	2,64	2,05
καὶ λοιποὶ				
Γενικὴ σταθμικὴ τιμὴ	3,13	3,29	2,91	2,75
Μέση σταθμικὴ μαλακοῦ	3. —	3,15	2,76	2,60
» » σκληροῦ	3,75	4,12	3,73	3,60

1) Προσωρινὰ στοιχεῖα.

2) Προεκτιμήσεις βάσει ἐξαγγελθέντων κατὰ Δεκέμβριον 1965 Κυβερνητικῶν μέτρων.
(Ἐπὶ μεγέθους παραγωγῆς 2 ἑκατ. τόνων).

Ἐναντι τῶν ἐν τῷ ἀνωτέρω πίνακι ἀναγραφομένων τιμῶν ἐγχωρίου σίτου εἰς παραγωγόν, αἵτινες δέον νὰ ὑπολογίζωνται προσηυξημένα κατὰ 0,35 δρχ. ἀνὰ χ/μον περίπτου, διὰ τὴν μετατροπὴν των εἰς FOB ἑλληνικὸν λιμένα (κόστος διὰ τὸν κρατικὸν σίτου), ἡ μέση τιμὴ FOB μαλακοῦ σίτου Hard Winter εἰσαγομένου ἐξ Ἀμερικῆς ὑπὸ τοῦ Δημοσίου διὰ τὴν παρασκευὴν ἀλεύρων ζαχαροπλαστικῆς καὶ ἄρτου πολυτελείας, ἦτοι τύπου ἀνωτέρου ποιοτικῶς

τοῦ μέσου ἑλληνικοῦ, ἀνῆλθε κατὰ τὸ ἔτος 1963 εἰς 1,98 δρχ. κατὰ χ/μον, τὸ ἔτος 1964 εἰς δρχ. 2,05 καὶ τὸ 1965 εἰς δρχ. 2.

Ἐξ ἄλλου αἱ ἐπιτευχθεῖσαι εἰς τοὺς προσφάτως διενεργηθέντας ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου διαγωνισμοὺς πωλήσεως 350.000 τόννων σίτου τιμαὶ FOB, ἀνῆλθον κατὰ χ/μον διὰ τὸν μαλακὸν εἰς δρχ. 1,65 καὶ διὰ τὸν σκληρὸν εἰς δρχ. 1,90, ἔναντι τιμῶν FOB ἀμερικανικοῦ σίτου κατὰ τὸν χρόνον δημοπρατήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ 1,80 δρχ. διὰ τὸν μαλακὸν καὶ 1,95 δρχ. διὰ τὸν σκληρὸν.

Προκύπτει ἐπομένως ἐκ τῶν ἀνωτέρω στοιχείων, ὅτι αἱ ἐσωτερικαὶ τιμαὶ εἰς παραγωγὸν ἔγχωριου σίτου (ἔσοδ. 1965) διὰ λόγους προστασίας, εἶναι ἀνώτεροι τῶν διεθνῶν FOB κατὰ 67% εἰς τὸν μαλακὸν καὶ 96% εἰς τὸν σκληρὸν καὶ συνεπῶς εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐξαγωγή οἰουδήποτε πλεονάσματος, ἄνευ τῆς ἰσχυρᾶς ἐπιδοτήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ὅτι αἱ ἀποστάσεις μεταξὺ διεθνῶν τιμῶν FOB ἀμερικανικοῦ καὶ ἑλληνικοῦ σίτου εἶναι ἐλάχισται, ἤτοι 8% εἰς τὸν μαλακὸν καὶ 2,5% μόνον εἰς τὸν σκληρὸν. Ἡ τελευταία αὕτη διαπίστωση, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἔγνωσμένης ποιοτικῆς ἀνωτερότητος τοῦ ἀμερικανικοῦ, ἐνέχει ἰδιαιτέραν σημασίαν καὶ θὰ πρέπει νὰ ἀποδοθῆ:

Πρῶτον: Εἰς τὴν λίαν ἱκανοποιητικὴν ποιότητα τοῦ ἑλληνικοῦ σίτου καὶ **Δεύτερον:** Εἰς τὴν ἐξαιρετικῶς εὐνοϊκὴν γεωγραφικὴν θέσιν τῆς χώρας ἀπὸ πλευρᾶς κόστους μεταφορᾶς τῶν ἀποθεμάτων πρὸς τὰς καταναλωτριάς, ἰδίᾳ Εὐρωπαϊκὰς καὶ Ἀφρικανοασιατικὰς χώρας.

Ἐξ ἄλλου τὸ ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέρον τῆς ξένης ἀγορᾶς πρὸς τὸν ἑλληνικὸν σκληρὸν σίτον, ἀποδεικνυόμενον ἄλλως τε ἐκ τῶν προσφερθεισῶν τιμῶν, ὑποδηλοῖ, ὅτι ὁ σκληρὸς σίτος συγκριτικῶς πρὸς τὸν μαλακὸν ἐμφανίζεται εἰς τὸν διεθνεῖ ἔμπορικὸν στίβον, ὡς προϊόν δυναμικώτερας ζήτησεως.

Πέραν τῶν ὄσων ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν, θὰ ἔδει ἐνταῦθα ὑπὸ τύπον γενικώτερας παρατηρήσεως νὰ ὑπομνησθῆ, ὅτι αἱ ἀνωτέρω συγκρίσεις στηρίζονται ἐπὶ τιμῶν ἐξαγωγῆς ἔγχωριου σίτου, προερχομένου ἐξ ὑπολοίπων παλαιᾶς καὶ νέας ἐσοδείας, διαφόρων ποικιλιῶν καὶ ποιοτήτων, μέσης καὶ κατωτέρας ποιοτικῆς στάθμης καὶ ἐκ φορτίων ἐντελῶς ἀπαρασκευῶν δι' ἐξαγωγὴν.

Τοῦτο ἄλλωστε καταφαίνεται καὶ ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ πίνακος 5, ἀρκεῖ νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐκ τῶν παραγομένων ποιοτήτων ἐδημοπρατήθησαν πρὸς ἐξαγωγὴν εἰς τὴν ἄλλοδαπὴν αἱ κατώτεροι τοῦ A2 εἰς τὸν σκληρὸν καὶ B2 εἰς τὸν μαλακὸν ποιότητες, ἐνῶ αἱ λοιπαὶ διετέθησαν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐσωτερικῆς καταναλώσεως.

Ἐξ ἄλλου, ἐὰν ἤθελεν ἐπιχειρηθῆ μία ποιοτικὴ σύγκρισις τοῦ ἑλληνικοῦ, βασικῆς ποιότητος, σίτου πρὸς τὸν μέσης ποιοτικῆς στάθμης τύπον Standard τῆς E.O.K., θὰ προέκυπτε ποιοτικὴ ὑπεροχὴ μὲν τοῦ ἔγχωριου εἰς τὴν ὑγρασίαν καὶ τὸ ἑκατολ. βάρος, κατωτέρας δὲ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρτοποιητικὴν ἱκανότητα καὶ συμψηφιστικῶς ἐξ ὄλων αὐτῶν ποιοτικῆ ἀνωτερότητος τοῦ ἑλληνικοῦ εἰς ποσοστὸν 2-3% ἐπὶ τῆς τιμῆς αὐτοῦ.

Πάντα ταῦτα ὀδηγοῦν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς σίτος ἔχει

δυνατότητας να επιτύχη διεθνώς καλλιτέρας τιμές των μέχρι σήμερα επιτευχθεισών, εάν εγκαίρως και επαρκώς προγραμματισθή και οργανωθή η εξαγωγή του.

Η βάσει αύστηρῶν κριτηρίων, κατά τὸν χρόνον τῆς συγκομιδῆς ἐπιλογή τῶν ἐξαγωγίμων ποσοτήτων ἐκ τῶν καλλιτέρων ποικιλιῶν ἀνωτέρας ποιότητος, ἢ κατάταξις αὐτῶν εἰς ὁμοιογενεῖς κατηγορίας, ἢ ἐναποθήκευσις των εἰς καταλλήλους χώρους μετὰ προηγούμενον συστηματικὸν καθαρισμὸν αὐτῶν, ἢ ἀντικειμενικὴ δειγμάτισις καὶ ἡ περιγραφή τῶν τεχνικῶν προδιαγραφῶν τῶν ὁμοιογενῶν κατηγοριῶν κατὰ τρόπον ἀπολύτως ἐνηρμονισμένον πρὸς τὰ ἐν τῷ διεθνῇ ἐμπορίῳ ἰσχύοντα, εἶναι πλέον ἢ βέβαιοι, ὅτι θὰ βελτιώσουν αἰσθητῶς τὰς τιμὰς τοῦ ἑλληνικοῦ σίτου καὶ θὰ αὐξήσουν μακροχρονίως τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ζήτησιν τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου πρὸς αὐτόν.

Πίναξ 5

Ποσοστιαία ποιοτικὴ διάρθρωσις τοῦ συγκεντρωθέντος ἐγχωρίου σίτου ἐσοδειῶν 1963, 1964 καὶ 1965¹

Ποιότητες	1963		1964		1965 ¹	
	%	Ἀναλογία % ἐπὶ συνόλου	%	Ἀναλογία % ἐπὶ συνόλου	%	Ἀναλογία % ἐπὶ συνόλου
I. Σκληρὸς		19,5		16.—		17.—
AA	—		9		10	
A1	50		22		31	
A2	33		38		38,5	
A3	12,5		23		15	
A4	4,5		8		5,5	
	100.—		100.—		100.—	
II. Μαλακὸς		80,5		84.—		83.—
B1	13,5		14,5		21	
B2, B3, Γ1	84,5		79		62	
B4, Γ2	2		6		15,5	
εἰδικῆς συνθέσεως	—		0,5		0,5	
Δ'	—		—		1	
	100.—	100.—	100.—	100.—	100.—	100.—

ΠΗΓΗ : ΑΤΕ, ΚΥΔΕΠ

1) Προσωρινὰ στοιχεῖα

Σημείωσις :

Αἱ αὐξομειώσεις τῶν κατὰ ποιότητας ποσοστῶν ἐντὸς τῆς τριετίας δέον νὰ ἀποδοθῶν α) εἰς τὸν ἐντονώτερον ἢ χαλαρώτερον κατ'ἔτος διαφορισμὸν τῶν τιμῶν τῶν διαφόρων ποιοτήτων σίτου, β) εἰς τὰς καιρικὰς συνθήκας καὶ γ) εἰς σημειουμένους ἐκφυλισμοὺς τῶν σπόρων καὶ εἰς τὴν ποιοτικὴν κατωτερότητα ὠρισμένων ἐξ αὐτῶν.

Παραλλήλως δέον νά ὀργανωθῆ ἡ ἐξαγωγή μεταποιημένων προϊόντων, ἰδίᾳ ζυμαρικών, διὰ τὰ ὁποῖα φαίνεται ὅτι ὑπάρχουν εὐρεῖαι δυνατότητες, λόγῳ καὶ τῆς ποιοτικῆς των ἀνωτερότητος, ἀρκεῖ αἱ τιμαὶ διαθέσεως τοῦ σκληροῦ σίτου εἰς τὴν ἐγχώριον βιομηχανίαν νά μὴ ἀφίστανται τῶν διεθνῶν.

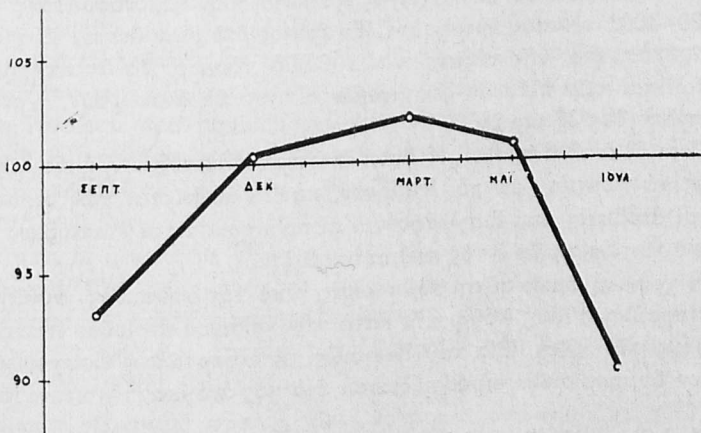
Ἡ ἐξαγωγή, ἀντὶ σίτου, μεταποιημένων προϊόντων θὰ ἀποβῆ πολλὰ πλῶς ὠφέλιμος διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν, διότι πέραν τῶν ηὔξημένων συναλλαγματικῶν ἐσόδων, τῆς ἀπασχολήσεως προσθέτου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ καὶ τῆς παραγωγῆς ὑποπροϊόντων διὰ τὴν ἐγχώριον κτηνοτροφίαν, θὰ ὀδηγήσῃ αὕτη εἰς τὴν δραστηριοποίησιν τῆς ἐπὶ ἐμπορίᾳ ἐργαζομένης ἀλευροβιομηχανίας καὶ δὴ τῶν σιτοπαραγωγικῶν περιφερειῶν, ἧτις ὑπέστη βαρύτερον τὰ πλήγματα τῆς λαθραλέσεως.

Γ' Ὁ ἐνδεδειγμένος χρόνος ἐξαγωγῆς καὶ αἱ δυνατότητες φορτώσεως

Ἡ ἐξέλιξις τῶν τιμῶν τοῦ σίτου εἰς τὴν διεθνή ἀγορὰν σπανίως διαταράσσεται ὑπὸ ἐντόνων διακυμάνσεων. Ἡ ὁμαλὴ πορεία ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ διεθνὴ παραγωγή, κυμαινομένη ἐτησίως πέραν 230 ἑκατομμυρίων τόννων, ἐπαρκεῖ διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τῆς διεθνοῦς καταναλώσεως.

Ἐκ τῆς ἐρεύνης ἐν τούτοις τῶν ἐξελίξεων τῶν χρηματιστηριακῶν τιμῶν τοῦ προϊόντος, ἐντὸς ἐκάστου σιτικοῦ ἔτους, διαπιστοῦνται ὠρισμένοι τάσεις ἐπιλαμβανόμεναι συνήθως κατὰ τὴν αὐτὴν ἐντὸς τοῦ ἔτους χρονικὴν περίοδον.

Οὕτως, ἡ ἐξέλιξις τῶν τιμῶν, ἀσχέτως τῶν ἐκάστοτε ἐπιπέδων ἐκκινήσεως, χαρακτηρίζεται κατὰ μὲν τοὺς πρώτους μῆνας τῆς συγκομιδῆς (Ἰούλιον—Σεπτέμβριον) ἀπὸ πτωτικὰς τάσεις μεταβαλλομένας προοδευτικῶς εἰς ἀνοδικὰς ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Μαΐου, διὰ νά μεταβληθῶσιν ἐκ νέου εἰς πτωτικὰς ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου κ. ο. κ. (δρᾶ διάγραμμα).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Ἐποχικῶν διακυμάνσεων χρηματιστηριακῶν τιμῶν σίτου τελευταίας τριετίας (Κατὰ Σεπτέμβριον διὰ φορτώσεις Δεκεμβρίου, Μαρτίου, Μαΐου καὶ Ἰουλίου).

Βασικός παράγων διαμορφώσεως τῶν ἐν λόγῳ τάσεων εἶναι ὁ ὄγκος τῶν ἐκάστοτε διαθεσίμων διεθνῶν ἀποθεμάτων. Ἡ εἰς τὸν χρόνον δὲ διαφοροποίησις τῶν τιμῶν ἀντανακλᾷ κατὰ κανόνα τὸ κόστος ἀποθεματοποιήσεως τοῦ προϊόντος.

Κατ' ἀκολουθίαν ἡ εὐνοϊκώτερα, διὰ τὴν ἐπίτευξιν ὑψηλοτέρων τιμῶν περίοδος ἐξαγωγῆς τοῦ ἑλληνικοῦ σίτου θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐννεάμηνον Σεπτεμβρίου—Μαΐου ἢ ἀσφαλέστερον εἰς τὸ ἐξάμηνον Δεκεμβρίου—Μαΐου ἐκάστου ἔτους.

Διάφοροι ὁμως ἐσωτερικαὶ ἀδυναμίαι ἐπιδροῦν περιοριστικῶς ἐπὶ τῶν ἐπιπέδων ἐξαγωγῶν ἐντὸς τῆς περιόδου αὐτῆς.

Ὁ σίτος διακινεῖται κατὰ κανόνα πρὸς τὰς καταναλωτικὰς χώρας διὰ πλωτῶν μεταφορικῶν μέσων, ἐκ τοῦ λόγου δὲ τούτου τὰ περιθώρια φορτώσεων περιορίζονται κατ' ἀνάγκην ἐκ τῶν δυνατοτήτων τῶν διαθεσίμων μέσων φορτώσεων τῶν ἑλληνικῶν λιμένων.

Ἐξ ὅλων τῶν λιμένων τῆς χώρας ταχύτερους ρυθμούς φορτώσεων δύναται νὰ ἐπιτύχωσιν ὁ Πειραιεὺς, ἡ Θεσσαλονίκη καὶ ὁ Βόλος, διότι διαθέτουσιν ἀφ' ἑνὸς συγχρονισμένας ἐγκαταστάσεις Silos καὶ ἀφ' ἑτέρου βύθισμα λιμένων ἐπιτρέπον τὴν φόρτωσιν μεγαλυτέρου ἐκτοπίσματος σκαφῶν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς προσφερομένους μὲν ἀπὸ πλευρᾶς ἀποστάσεως ἐκ τῶν παραγωγικῶν κέντρων, μειονεκτοῦντας ὁμως ἀπὸ ἀπόψεως μέσων καὶ βυθίσματος λιμένας τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως, τῆς Καβάλας καὶ τοῦ Πόρτο—Λάγο (πίναξ 11 παραρτήματος).

Αἱ ἐπὶ τῆς τιμῆς τοῦ προϊόντος ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς τυχὸν χρησιμοποίησεως ἑνὸς ἐκ τῶν τριῶν τελευταίων λιμένων ἐκτιμῶνται εἰς ἓν δολλάριον περίπου κατὰ μετρικὸν τόννον.

Κατὰ τὸς συντηρητικὰς ἐκτιμήσεις τῶν ἀρμοδίων Κρατικῶν Ὑπηρεσιῶν ὁ ἀνώτατος δυνατὸς ρυθμὸς φορτώσεων τῶν τριῶν πρώτων λιμένων, εἰς τοὺς ὁποίους κατὰ βᾶσιν θὰ στηριχθῆ ἡ ἐξαγωγή τῶν πλεονασμάτων, ἀνέρχεται εἰς 2.500—3000 τόννους ἡμερησίως. Ἐπομένως διὰ μίαν ἄνετον ἐξαγωγὴν ἑτησίου πλεονάσματος τῆς τάξεως τῶν 300.000 τόννων, θὰ ἀπαιτηθῆ, ὑπολογιζομένων καὶ τῶν πιθανῶν δυσχερειῶν αἰτινες θὰ ἀνακύψουν, χρονικὸν διάστημα πέντε ἕως ἕξ μηνῶν.

Εἶναι δὲ ἐπιβεβλημένον, ἐξ ὧν ἀνωτέρω ἀνεπτύξαμεν, ἡ ἐξαγωγικὴ αὕτη περίοδος νὰ συμπέσῃ μὲ τὸ ἐξάμηνον, καθ' ὃ οἱ δείκται τῶν διεθνῶν τιμῶν κινοῦνται ἀνοδικῶς καὶ διαγράφονται οὕτω προοπτικαὶ ἐπιτεύξεως τῶν καλλιτέρων δυνατῶν τιμῶν ἐντὸς τοῦ σιτικοῦ ἔτους.

Ἡ χρονικὴ ὁμως αὕτη σύμπτωση, ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας, καθίσταται προβληματικὴ, λόγῳ τῆς κατὰ τὴν κρίσιμον περίοδον ἐντατικῆς ἀπασχολήσεως τῶν Silos, ἰδίᾳ τοῦ Πειραιῶς, εἰς ἐκφορτώσεις εἰσαγομένων δευτερευόντων δημητριακῶν, προοριζομένων διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς κτηνοτροφίας τῆς χώρας.

Αἱ εἰσαγωγαὶ τῶν ἐν λόγῳ δημητριακῶν, συμφώνως πρὸς τὰ στοιχεῖα τοῦ πίνακος 6, ἐπραγματοποιήθησαν κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν σχεδὸν εἰς τὰς αὐτὰς κατ' ἔτος χρονικὰς περιόδους. Οὕτως, ἐνῶ διέρρευεν ἓν ἀπραξίᾳ τὸ

Πίναξ 6

Ποσοστιαία κατὰ μῆνα κλιμάκωσις τῶν πραγματοποιηθεισῶν
εἰσαγωγῶν κρατικῶν δημητριακῶν τῆς περιόδου 1963—65

	1963	1964	1965
Ἰανουάριος	—	14,3	20,4
Φεβρουάριος	16,6	18,4	7,7
Μάρτιος	26,5	18,1	14,2
Ἀπρίλιος	7,5	—	13,1
Μάιος	8,3	13,8	24,8
Ἰούνιος	—	5	7,4
Ἰούλιος	19,9	19,8	4,5
Αὐγούστος	—	—	—
Σεπτέμβριος	—	—	—
Ὀκτώβριος	—	—	—
Νοέμβριος	6,6	8,1	—
Δεκέμβριος	14,6	2,5	7,9
	100.—	100.—	100.—

τρίμηνον Αὐγούστου—Ὀκτωβρίου, καθ' ὃ θὰ ἔδει κατ' ἐξοχήν νὰ σχηματίζονται τὰ ἀποθέματα, τὸ μέγιστον ποσοστὸν τῶν παραλαβῶν συνετελέσθη ἐντὸς τοῦ ἑξαμήνου Δεκεμβρίου—Μαΐου, καὶ τὸ ἐλάχιστον ἐντὸς τῶν τριῶν μηνῶν Ἰουνίου, Ἰουλίου καὶ Νοεμβρίου. Οὕτως, αἱ εἰσαγωγαὶ διὰ διαφόρους λόγους, μὴ συνδεομένους ἐξ ὀλοκλήρου πρὸς τὸν ἑλληνικὸν παράγοντα, ἐπραγματοποιήθησαν κατὰ τὸ μεγαλύτερον τμήμα των ἐντὸς τῆς περιόδου, καθ' ἣν θὰ ἔδει νὰ ἐκτελήται ἡ ἐξαγωγή τοῦ σίτου.

Μὲ τὴν προοπτικὴν ὅτι ὁ ἐφοδιασμὸς τῆς χώρας διὰ δευτερευόντων δημητριακῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς θὰ συνεχισθῆ, διότι τοῦτο ἐπιβάλλει ἡ ἐπιτεινομένη ἐλλειμματικότης τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς ἰδίᾳ ἀραβοσίτου, θὰ παραστῆ ἀνάγκη ἐγκαίρου προγραμματισμοῦ τῶν εἰσαγωγῶν αὐτῶν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ἐξαγωγὰς σίτου, εἰς τρόπον ὥστε ἡ μὲν εἰσαγωγή τῶν ζωοτροφῶν νὰ ὀλοκληροῦται μέχρι τοῦ Νοεμβρίου, αἱ δὲ ἐξαγωγαὶ σίτου νὰ ἀρχίζουν ἀπὸ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου ἐκάστου ἔτους.

Συμπίπτει δὲ ἡ τοιαύτη ἐντὸς τῶν δύο ἑξαμήνων κατανομή, νὰ συμφέρη καὶ ἀπὸ πλευρᾶς ἐξαγωγῶν σίτου, ὡς ἀνεφέραμεν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πλευρᾶς εἰσαγωγῶν δευτερευόντων δημητριακῶν, διότι ὁ εἰς τὸν κατάλληλον χρόνον σχηματισμὸς τῶν κρατικῶν ἀποθεμάτων ζωοτροφῶν θὰ ἔχη τὰς ἀκολουθοῦσας δημοσιονομικὰς ἀλλὰ καὶ γενικωτέρας εὐνοϊκὰς ἐπιπτώσεις:

α) μείωσιν τῆς τιμῆς κτήσεως τῶν ζωοτροφῶν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου, διότι οἱ δείκται τῶν διεθνῶν τιμῶν ἐμφανίζουν συνήθως πτωτικὰς τάσεις διὰ φορτώσεις ἀραβοσίτου ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου μέχρι καὶ τοῦ Δεκεμβρίου ἐκάστου ἔτους.

β) μείωσιν τῶν δαπανῶν χειρισμοῦ τῶν ζωοτροφῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ,

διότι διὰ τῆς παραλαβῆς των εἰς τὸν κατάλληλον χρόνον, τῆς ἀνέτου διακινήσεως αὐτῶν καὶ τῆς συντομωτέρας διαθέσεώς των εἰς τὴν κτηνοτροφίαν θὰ ἀποφευχθοῦν αἱ πρόσθετοι δαπάναι ἐκ μακροχρονίων ἐναποθηκέσεων, ἀσκόπων διακινήσεων καὶ ἀναποφεύκτων φθορῶν καὶ ἀπωλειῶν, ὡς συνεπάγεται ἡ κατὰ τοὺς θερινοὺς ἰδίᾳ μῆνας ἐναποθήκευσις καὶ

γ) Ἀποτελεσματικὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐγγωρίου κτηνοτροφίας διὰ τῆς καλύψεως τῶν εἰς ἔξαρσιν χειμερινῶν ἀναγκῶν τῆς ἐκ τῶν κρατικῶν ἀποθεμάτων, πρᾶγμα ὅπερ ὑπὸ τὴν σημερινὴν χρονικὴν κλιμάκωσιν τῶν εἰσαγωγῶν δὲν ἐπιτυγχάνεται ἐπαρκῶς.

Δ' Μέθοδοι διοχετεύσεως τοῦ προϊόντος εἰς τὴν ἀλλοδαπήν

Τὸ ἐξαγωγίμον πλεόνασμα δυνατὸν νὰ προέρχεται ἐκ τῶν ἀποθεμάτων τοῦ Δημοσίου ἢ τοῦ ἐμπορίου ἢ καὶ ἐξ ἀμφοτέρων. Ἡ σύνθεσις αὐτοῦ θὰ ἐξαρτηθῆ ἐκ τῶν μέτρων πολιτικῆς, τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις θὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογήν, ἅμα τῇ διαμορφώσει τῶν ἐνδείξεων ἐπὶ τοῦ μεγέθους τῆς ἐσοδείας καὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς ἐξαγωγίμου πλεονάσματος.

Ἐὰν δηλονότι προγραμματισθῆ ἡ συμμετοχὴ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως εἰς τὰς ἐξαγωγάς, θὰ πρέπει ἡ συγκέντρωσις μέσῳ τῆς ΚΥΔΕΠ νὰ μὴ εἶναι ἀπεριόριστος, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀφεθῶσι περιθώρια ἀγορῶν εἰς τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ ἀπορρόφησις τῶν πλεονασμάτων δέον νὰ βαδίζῃ παραλλήλως ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν φορέων, ΚΥΔΕΠ καὶ ἐξαγωγέων, διὰ νὰ ἐπιτευχθῆ ταχύτερος ρυθμὸς ἀποκομιδῆς καὶ ἀποτελεσματικώτερα συγκράτησις τῶν τιμῶν κατὰ τὴν περίοδον τῆς αἰχμῆς.

Ιον) Ἐξαγωγή ἐκ τῶν κρατικῶν ἀποθεμάτων

Διὰ τὴν πληρεστέραν ἀξιοποίησιν τῶν ἐξαγωγίμων φορτίων δέον νὰ προηγηθῆ ἐπιλογή τῶν ποικιλιῶν καὶ ποιότητων, καθαρισμὸς τοῦ προϊόντος, λοιπὴ προεργασία κατὰ τὰ προτεινόμενα ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ, ἡ δὲ πώλησις δέον νὰ συντελεσθῆ διὰ διεθνoῦς διαγωνισμοῦ.

Αἱ τιμαὶ κατακυρώσεως, διάφοροι κατὰ ποιοτικὴν κατηγορίαν, θὰ συνδέονται ἀπαραιτήτως μὲ τὸν χρόνον φορτώσεως τῆς συγκεκριμένης ποσότητος. Αἱ ἐξαγωγαὶ ἐκ τῶν κρατικῶν ἀποθεμάτων παρουσιάζουν διὰ τοὺς φορεῖς τῆς ἐξαγωγῆς τὸ πλεονέκτημα τῆς ἀπλουστεράς διαδικασίας, διότι ὁ σίτος θὰ διακινηθῆ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ θὰ προωθηθῆ εἰς τοὺς λιμένας πρὸς φόρτωσιν μερίμνη τῆς ΚΥΔΕΠ. Ἐπίσης εἶναι βέβαιοι, ὅτι διὰ τοῦ συστήματος τούτου ἐπιτυγχάνεται ὁ ἀκριβέστερος προσχεδιασμὸς τῶν φορτώσεων καὶ συνεπῶς ἡ ταχυρυθμωτέρα προώθησις τοῦ πλεονάσματος.

Ἀντιθέτως μεταξὺ τῶν μειονεκτημάτων τῆς μεθόδου ταύτης δύνανται νὰ ἀναφερθῶσιν: α) ἡ ἔλλειψις δυνατότητος διαπραγματεύσεως τῶν καλλιτέρων ποιότητων σίτου μὲ ἐμπορικὰ κριτήρια καὶ β) τὸ ἀνέφικτον τοῦ, διὰ τῶν δειγματοληψιῶν, ἀκριβοῦς προσδιορισμοῦ τῶν διαφόρων ποιότητων τοῦ σίτου, λόγῳ τῶν μεγάλων φορτίων.

Πέραν δὲ αὐτῶν θὰ ἦτο δυνατόν ὑπὸ τύπον γενικωτέρας παρατηρήσεως νὰ σημειωθῇ, ὅτι καθολικὴ ἐξαγωγή ἐκ κρατικῶν ἀποθεμάτων εἶναι νοητὴ μόνον εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς, τὸ κράτος ἀντιμετωπίζει συσώρευσιν εἰς χεῖρας τοῦ πλεονασμάτων συγκεντρώσεων, ὡς σήμερον. Εἰς τὰς μελλοντικὰς προγραμματισμένας ἐξαγωγὰς θὰ πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ μετέχη καὶ ὁ ἰδιωτικὸς τομεύς, διὰ νὰ δοθῇ οὕτως ἡ εὐχέρεια τῆς, ὑπὸ ἐλευθεριωτέρας συνθήκας, λειτουργίας τῆς ἀγορᾶς σίτου, ἔστω καὶ κατ' ἀρχὰς διὰ μικρὸν τμῆμα τῆς παραγωγῆς αὐτοῦ. Ἐπὶ μακροχρονιωτέρας βάσεως ἢ συμμετοχῇ τοῦ κρατικοῦ τομεῶς εἰς τὰς ἐξαγωγὰς σίτου δέον προοδευτικῶς νὰ μειοῦται ὑπὲρ τοῦ ἰδιωτικοῦ, εἰς τρόπον ὥστε μετὰ πάροδον ὠρισμένου χρόνου, τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον τοῦ προϊόντος νὰ περιέλθῃ εἰς τοὺς φυσικοὺς φορεῖς του, καὶ ἡ παραγωγή νὰ ἀναπτυχθῇ ἀνταγωνιστικώτερον.

2ον) Ἐξαγωγή ἐκ τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθεμάτων

Ἐπὶ τὸ σημερινὸν καθεστῶς τῶν ποικίλων μηχανισμῶν παρεμβάσεων καὶ ρυθμίσεων τοῦ Κράτους εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ σίτου, ἡ ἐξαγωγή εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν οἰασδήποτε ποσότητος εἶναι ἀδύνατος ἀνευ τῆς Κρατικῆς ἐνισχύσεως.

Ἡ παρέμβασις τοῦ Κράτους εἶναι ἐπιβεβλημένη, ἀφ' ἑνὸς διὰ τὴν πριμοδότησιν τῆς ἐξαγωγῆς μετὰ τὴν διαφορὰν μεταξὺ διεθνῶν καὶ ἐσωτερικῶν τιμῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τὴν κατανομήν καὶ χρονικὴν κλιμάκωσιν, ἀναλόγως τῶν δυνατοτήτων φορτώσεως τῶν λιμένων, τῶν πρὸς ἐξαγωγήν ποσοτήτων μεταξὺ τῶν διαφόρων φορέων.

Διὰ νὰ προωθηθοῦν αἱ ἐξαγωγὰι μετὰ τὴν ἐλαχίστην δυνατὴν κρατικὴν παρέμβασιν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ προταθῶσι δύο μέθοδοι :

Πρῶτον : Διὰ διαγωνισμοῦ ἐπὶ τοῦ πρίμ. Τὸ Δημόσιον ἀφοῦ διὰ διακηρύξεως θὰ προσδιορίσῃ τὸν ἡμερήσιον δυνατόν ρυθμὸν φορτώσεων ἐκ τῶν συγκεκριμένων λιμένων τῆς χώρας, ἐὰν βεβαίως χρησιμοποιοῦσιν Silos, θὰ καλέσῃ τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ μειοδοτήσωσι μέσῳ διεθνῶν τακτικῶν διαγωνισμῶν ἐπὶ τοῦ καταβλητέου αὐτοῖς πρίμ ἀνὰ χιλιόγραμμα μαλακοῦ καὶ σκληροῦ σίτου. Διὰ τὴν προσέλκυσιν τοῦ εὐρύτερου ἐνδιαφέροντος θὰ ἦτο σκόπιμον οἱ διαγωνισμοὶ νὰ προκηρύσσωνται τμηματικῶς εἰς τακτὰς ἡμέρας. Ἡ εἰς τοὺς ἐξαγωγεῖς πληρωμὴ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου τοῦ πρίμ θὰ συντελεῖται μετὰ διαπίστωσιν τῆς ἐξαχθείσης ποσότητος καὶ τῆς καταβολῆς εἰς τοὺς παραγωγοὺς τῶν τιμῶν ἀσφαλείας (δίγραμμαοι ἐπιταγαὶ μέσῳ Α.Τ.Ε.) ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν βεβαίως ὅτι τὸ κράτος θὰ ἐξακολουθήσῃ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐξαγωγῆς νὰ στηρίζῃ τὴν βασικὴν τιμὴν τοῦ προϊόντος διὰ τὸ σύνολον τῆς παραγωγῆς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ κρατικὴ παρέμβασις περιορίζεται εἰς τὸ στάδιον τῶν φορτώσεων καὶ μόνον, ἐνῶ τὸ ἐμπόριον θὰ κινηθῇ ἐλευθέρως ἐν τῷ ἐσωτερικῷ διὰ τὴν ἀγορὰν καὶ διακίνησιν τοῦ προϊόντος, ἀναλαμβάνον καὶ τὰς συναφεῖς δαπάνας χειρισμοῦ.

Δεύτερον : Διὰ τοῦ προκαθορισμοῦ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου τοῦ καταβλητέου πρίμ. Τὸ ὕψος τοῦ πρίμ θὰ ἀντιπροσωπεύῃ καὶ πάλιν τὴν διαφορὰν περιῖπου

μεταξύ τρεχουσῶν ἐσωτερικῶν καὶ διεθνῶν τιμῶν τοῦ σίτου.

Διὰ τοῦ προκαθορισμοῦ του ὅμως καὶ τῆς διατηρήσεως ὑπὸ τοῦ Δημοσίου τοῦ δικαιώματος τῆς κατὰ περιόδους αὐξομειώσεως αὐτοῦ, θὰ παρασχεθῆ ἡ δυνατότης, ἀναλόγου κατὰ περίπτωσιν, χρησιμοποίησέως του ὑπὸ τοῦ Κράτους, εἴτε ὡς κινήτρου, ὡσάκις παρατηρεῖται ἀπροθυμία ἀγορᾶς, εἴτε ὡς ἀντικινήτρου, ὡσάκις ἡ ζήτησις εἶναι ἔντονος καὶ διαφαίνονται ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀνατιμητικαὶ τάσεις.

Ὡς πρὸς τὴν περαιτέρω δραστηριότητα τοῦ Δημοσίου, ἐπαναλαμβάνεται ὅτι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν θὰ πρέπει τοῦτο νὰ περιορισθῆ ἐν ἀρχῇ μὲν εἰς τὴν κατανομήν τῶν ἐξακτέων ποσοτήτων μεταξὺ τῶν φορέων, ἐὰν οὗτοι χρησιμοποιοῦσιν Silos, ἐν συνεχείᾳ δὲ εἰς τὸν ἔλεγχον τῶν φορτώσεων. Πάντως ἡ μέθοδος αὕτη χρήζει, πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς της, ἐνδελεχοῦς μελέτης, προκειμένου νὰ συνταχθῆ κανονισμὸς διασφαλίζων τὸ ἀδιάβλητον τοῦ τρόπου πριμοδοτήσεως.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω θὰ ἦτο δυνατόν νὰ διατυπωθῶσιν ὡς ἀκολουθῶν τὰ προσδοκώμενα πλεονεκτήματα ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς σίτου, μέσῳ τῶν φορέων τῆς ἰδιωτικῆς ἢ συνεταιριστικῆς πρωτοβουλίας.

3ον. Πλεονεκτήματα ἐξαγωγῆς πλεονασμάτων μέσῳ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως

α) Καθιέρωσις συνθηκῶν ἐλευθέρως ἐμπορίας τοῦ προϊόντος, δι' ἀξιόλογον τμῆμα τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς καὶ δημιουργία προϋποθέσεων ἀναπτύξεως κλάδου ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου σίτου.

β) Μείωσις τοῦ δημοσιονομικοῦ κόστους, ἀφ' ἐνὸς ἐκ τῆς προσδοκωμένης μέσῳ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως εὐθηνότερας διακινήσεως τοῦ σίτου, λόγῳ τῶν παρεχομένων δυνατοτήτων ἐφαρμογῆς προσφορωτέρας συνδυασμῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐκ τοῦ περιορισμοῦ τῶν κρατικῶν δαπανῶν ἀνεγέρσεως νέων σιταποθηκῶν.

γ) Πλήρης ὑπὲρ τῶν παραγωγῶν οἰκονομικὴ ἀξιοποίησις τῶν καλλιτέρων ποιοτήτων σίτου, ὡς ἐκ τῆς ἐλευθεριωτέρας ἀμέσου διαπραγματεύσεως τῆς τιμῆς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγοραστῶν καὶ παραλλήλως δημιουργία ἀποτελεσματικοῦ κινήτρου διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ποιοτικῆς στάθμης τοῦ προϊόντος.

δ) Πληρεστέρα στήριξις τῶν τιμῶν τοῦ σίτου κατὰ τὴν περίοδον τῆς ὑπερπροσφορᾶς διὰ τῆς παραλλήλου ἀπορροφήσεως τῶν πλεονασμάτων μέσῳ πλειόνων φορέων ἤτοι τῆς Κ.Υ.Δ.Ε.Π. (διὰ λογαριασμὸν τοῦ Δημοσίου), τῶν Κυλινδρομύλων, τῶν Γεωργικῶν συνεταιρισμῶν ἐνεργούντων διὰ λογαριασμὸν τῶν παραγωγῶν καὶ τέλος τῶν λοιπῶν ἐξαγωγῶν.

II. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΞΑΓΩΓΗΣ

Α' Ἡ δημοσιονομικὴ διαχείρισις

Τὸ ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ σίτου ἀποτέλεσμα τῆς δημοσιονομικῆς διαχείρισεως θὰ εἶναι ἀναποφεύκτως ἔλλειμματικόν, λόγῳ τῶν ὑψηλῶν ἐσωτερι-

κῶν τιμῶν τοῦ προϊόντος, ἐν σχέσει πρὸς τὰς διεθνεῖς. Τὸ ἀπόλυτον μέγεθος τοῦ δημοσιονομικοῦ ἀνοίγματος θὰ ἐξαρτηθῆ βασικῶς : α) ἐκ τοῦ ὄγκου τῶν ἐξαγωγίμων πλεονασμάτων καὶ τῆς συνθέσεως αὐτῶν καὶ β) ἐκ τοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐσωτερικῶν καὶ διεθνῶν τιμῶν κατὰ τὸν χρόνον ἐξαγωγῆς.

Εἰδικώτερον ὡς πρὸς τὸν ὄγκον, ἐξ ὧν ἀνεπτύξαμεν ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ, ἡ ποσότης τῶν 300.000 τόννων φαίνεται ὅτι ἀντιπροσωπεύει τὸ πλέον πιθανὸν μέσον ἐτήσιον μέγεθος.

Ἡ σύνθεσις αὐτοῦ, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐκ τοῦ σκληροῦ συγκεντροῦται ἐτησίως ποσότης 160.000 τόννων ἔναντι καταναλώσεως 70.000 τόννων, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ προβλεφθῆ εἰς ἀναλογίαν περίπου 80.000 τόννων σκληροῦ καὶ 220.000 τόννων μαλακοῦ.

Αἱ ἐσωτερικαὶ τιμαὶ σίτου βάσει στοιχείων τοῦ ἔτους 1965 ἀνέρχονται μετὰ τῶν δαπανῶν χειρισμοῦ, εἰς δραχμὰς 3,10 ἀνὰ χιλιόγραμμον μαλακοῦ καὶ δραχμὰς 4,07 ἀνὰ χιλιόγραμμον σκληροῦ, ἔναντι ἀντιστοίχων διεθνῶν τιμῶν FOB 1,65 καὶ 1,90 κατὰ χιλιόγραμμον. Ἦτοι αἱ ἀποστάσεις τῶν ἐσωτερικῶν τιμῶν ἐκ τῶν διεθνῶν ἀνέρχονται κατὰ χιλιόγραμμον εἰς μὲν τὸν μαλακὸν 1,45 δραχμαὶ εἰς δὲ τὸν σκληρὸν δραχμαὶ 2,17.

Βεβαίως αἱ ἐν λόγῳ διαφοραὶ εἶναι δεκτικαὶ περαιτέρω σμικρύνσεως, ὡς ἄλλωστε διεξοδικῶς ἀνεπτύξαμεν ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ. Οἰαδήποτε ὁμως πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην προσπάθεια, δὲν πρόκειται νὰ μεταβάλλῃ τὸ ἐκ τῆς ἀμέσου συγκρίσεως αὐτῶν προκύπτον συμπέρασμα ὅτι ὁ σκληρὸς σίτος, ὅστις ἐμφανίζεται διεθνῶς λόγῳ ποιότητος ὡς δυναμικωτέρας ζητήσεως ἔναντι τοῦ μαλακοῦ, ἀπολαμβάνει ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἐξαιρετικῶς ὑψηλῆς προστασίας καὶ κρίνεται ὡς ἐκ τούτου πλέον ἀσύμφορος, δημοσιονομικῶς, δι' ἐξαγωγὰς.

Τὴν ἰδιαιτέρως ἔντονον κρατικὴν ἐνίσχυσιν ἔλαβεν ὁ σκληρὸς σίτος ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν ἐτῶν 1963 καὶ 1964, ἐντὸς τῶν ὁποίων αἱ συνήθεις κατ' ἔτος ἀποστάσεις τιμῶν αὐτοῦ ἐκ τοῦ μαλακοῦ διηυρύνθησαν εἰς τὰς τρεῖς βασικὰς κατηγορίας τῶν Α1, Α2 καὶ Α3 κατὰ 25 %, 55 % καὶ 80 % ἀντιστοίχως.

Ἡ πολιτικὴ αὕτη εἶχε βεβαίως σχετικὴν ἐπιτυχίαν, κρινομένη ἀπὸ πλευρᾶς ὄγκου συγκεντρώσεως, διότι ἐνῶ μέχρι καὶ τοῦ ἔτους 1961 εἰσήγετο, λόγῳ ἑλλειποῦς προσφορᾶς, σκληρὸς σίτος ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὸ ἀπόλυτον μέγεθος τῶν ἀγορῶν τοῦ Δημοσίου ἐδιπλασιάσθη καὶ ἀφήνει ἤδη σημαντικὸν πλεόνασμα δι' ἐξαγωγὰς.

Ἐδημιουργήθη ὁμως ἐκ τῆς ἐξελίξεως ταύτης, δημοσιονομικὸν πρόβλημα, ὀξύτερον ἴσως τοῦ τῆς ἀνεπαρκείας, τὸ ὁποῖον κατ' ἀνάγκην θὰ ὀδηγήσῃ εἰς ἀναθεώρησιν τῆς ἐφαρμοσθείσης πολιτικῆς τιμῶν ἔναντι τοῦ προϊόντος, ἐκτὸς ἂν ἡ προσδοκωμένη ἐναρμόνισις τῆς γεωργικῆς πολιτικῆς πρὸς τὴν τοιαύτην τῆς Ε.Ο.Κ. ὀδηγήσῃ εἰς εὐνοϊκὴν λύσιν τοῦ θέματος.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, τὸ ἔλλειμμα τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ πιθανοῦ πλεονάσματος τῶν 300.000 τόννων, θὰ πρέπει βάσει τῶν τιμῶν ἐσοδείας 1965, νὰ ἐκτιμᾶται περίξ τῶν 500 ἑκατομμυρίων δραχμῶν ἐτησίως (πίναξ 7). Λόγῳ δὲ τοῦ σημαντικοῦ μεγέθους του δὲν θὰ εἶναι δυνατόν, ὑπὸ τὰς ἀντιμετωπιζομένας συνθήκας δημοσιονομικῆς στενότητος, νὰ βαρύνῃ ἀπο-

κλειστικῶς τὸν προϋπολογισμόν ἑνὸς ἔτους. Ἄλλως τε μία τοιαύτη ἐνέργεια, εἰς περίπτωσιν περαιτέρω κάμψεως τῶν τιμῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, θὰ ὠδήγει ἀναποφεύκτως εἰς τὴν μείωσιν τῶν τιμῶν τῶν ἐκ σίτου παραγομένων προϊόντων, δοθέντος ὅτι ἐκ τῆς διαχειρίσεως τοῦ προϊόντος δὲν προσδοκῶνται δημοσιονομικὰ πλεονάσματα.

Πίναξ 7

Ἀποτελέσματα δημοσιονομικῆς διαχειρίσεως σίτου ἐπὶ μεγέθους παραγωγῆς 2 ἑκατ. τόννων περίπου ¹

	Ποσότητες (εἰς τόννους)	Ποσὰ (εἰς ἑκ. δρχ.)
I. Τακτικὴ διαχείρισις ἐγχωρίου μαλακοῦ	550.000	
α) Ἔσοδον		1.650
β) Δαπάνη		1.705
γ) Ἀποτέλεσμα		<u>- 55</u>
II. Τακτικὴ διαχείρισις ἐγχωρίου σκληροῦ	80.000	
α) Ἔσοδον		345
β) Δαπάνη		326
γ) Ἀποτέλεσμα		<u>+ 19</u>
III. Ἐκτακτοὶ διανομαὶ πρὸς ἀγρότας καὶ κτηνοτροφίαν	70.000	
α) Ἔσοδον		147
β) Δαπάνη		217
γ) Ἀποτέλεσμα		<u>- 70</u>
IV. Διαχείρισις σίτου Ἄμερ. προελεύσεως	35.000	
α) Ἔσοδον		175
β) Δαπάνη		100
γ) Ἀποτέλεσμα		<u>+ 75</u>
V. Διαχείρισις ἐξαγωγίμου πλεονάσματος	300.000	
α) Ἔσοδον		515
β) Δαπάνη		1.008
γ) Ἀποτέλεσμα		<u>- 493</u>
Συνολικὸν ἀποτέλεσμα διαχειρίσεως	<u>1.055.000</u>	<u>- 524</u>

1) Προβλέπεται δι' αὐτοκατανάλωσιν καὶ σπορὰν ποσότης 1 ἑκ. τόν. ἐγχωρίου σίτου.

Τὸ θετικὸν ἀποτέλεσμα (+) σημαίνει δημοσιονομικὸν πλεόνασμα, τὸ ἀρνητικὸν (-) δημοσιονομικὸν ἔλλειμμα.

Ἡ συγκεντρώνουσα ἐπομένως τὰς περισσοτέρας πιθανότητας λύσις, εἶναι ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς ἀνοίγματος, ἐντὸς τῆς ἐνιαίας διαχειρίσεως τοῦ κυκλώματος *Σίτος—ἄλευρον—ἄρτος—ζυμαρικά* τὸ ἐκ τῆς ὁποίας τελικὸν ἀποτέλεσμα καλύπτει ὁ προϋπολογισμὸς.

Πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως δοθῆ ἓκ μίαν εἰκὼν τῆς συνολικῆς διαχειρίσεως τοῦ ὑπὸ κρατικὸν ἔλεγχον σίτου καὶ τοῦ ἐκ ταύτης ἀποτελέσματος, καταχωρεῖται ἀνάλυσις (πίναξ 7) βασιθεῖσα ἐπὶ μεγέθους ἐγχωρίου παραγωγῆς 2 ἑκατ. τόνων καὶ ἐπὶ τιμῶν, μεταποιημένων μὲν προϊόντων σταθερῶν ὡς ἰσχύουν σήμερον, σίτου δὲ τῶν τῆς ἐσοδείας 1965, διότι, ὡς προαναφέρομεν, αἱ τιμαὶ τῆς ἐσοδείας 1966 στηρίζονται εἰς προεκτιμήσεις, αἵτινες δὲν εἶναι ἀπολύτως βέβαιον ὅτι θὰ πραγματοποιηθῶσιν. Εἰς τὴν ἐν λόγω ἀνάλυσιν περιελήφθη καὶ ἡ διαχείρισις 35.000 τόνων σίτου ἀμερικανικῆς προελεύσεως, οὗτινος ἡ χρησιμοποίησις, τοῦλάχιστον ἐν μέρει, εἶναι πιθανὸν νὰ συνεχισθῆ πρὸς παραγωγὴν, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, εἰδικῶν τύπων ἀλεύρων πολυτελείας μὴ δυναμένων νὰ παραχθῶσιν εἰς ὁμοίαν ἀκριβῶς ποιότητα ἐξ ἐγχωρίων σιτηρῶν.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀναλύσεως θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξαχθῶσι τὰ κάτωθι χρήσιμα συμπεράσματα :

α) Ὑπὸ τὰς σημερινὰς τιμὰς σίτου καὶ προϊόντων μεταποίησεως αὐτοῦ, ἡ τακτικὴ διαχείρισις τοῦ κυκλώματος «Σίτος - ἄλευρον - ἄρτος - ζυμαρικά» δὲν ἀφήνει περιθώρια καλύψεως τοῦ δημοσιονομικοῦ ἐλλείμματος, ὅπερ καταλείπει ἡ ἐξαγωγή τοῦ πλεονάζοντος ἐγχωρίου σίτου εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν. Διὰ μίαν ἐξισωμένην διαχείρισιν τοῦ ἐν λόγω κυκλώματος θὰ πρέπει ἢ νὰ ἐπιβαρυνθῆ ἀναλόγως ἡ ἐσωτερικὴ κατανάλωσις διὰ τῆς ἀνατιμήσεως τῶν προϊόντων μεταποίησεως τοῦ σίτου ἢ νὰ περιορισθῶσιν αἱ δαπάναι χειρισμοῦ καὶ μεταποίησεως αὐτοῦ ἢ νὰ μειωθῶσιν αἱ τιμαὶ τοῦ σίτου. Θὰ πρέπει δέ, οἰαδὴ μεταποίησεως αὐτοῦ ἢ νὰ μειωθῶσιν αἱ τιμαὶ τοῦ σίτου. Θὰ πρέπει δέ, οἰαδὴ ἴσως ἐκ τῶν ἀνωτέρω διαζευκτικῶν λύσεων ἡ συνδυασμὸς αὐτῶν καὶ ἂν ἐπιλεγῆ, ὡς μέτρον πολιτικῆς πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐξισωμένης διαχειρίσεως, νὰ ἀποδώσῃ ποσὸν ἀναγόμενον ἐπὶ σίτου δρχ. 0,50 περίπου ἀνὰ χ(μ)ον (πωλουμένου προϊόντος).

β) Αἱ μειώσεις τῶν τιμῶν τοῦ σίτου θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ συνδυάζωνται μὲ τὴν δημιουργίαν κινήτρων βελτιώσεως τῆς ποιοτικῆς καταστάσεως αὐτοῦ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ καθίστατο δυνατὴ ἡ ἀποθάρρυνσις τῶν παραγωγῶν ἐκ τῶν καλλιεργειῶν κατωτέρων ποιότητων, αἱ ὁποῖαι τελευταίως διατίθενται εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ ἡ στροφή των πρὸς τὰς ἀνωτέρας ποικιλίας καὶ ποιότητας, αἵτινες ἀποδίδουσι σίτον ὑψηλοτέρας ἀρτοποιητικῆς ἰκανότητος καὶ συνεπῶς ἠξιομένης ἀξίας.

Κατὰ τὴν νέαν διάρθρωσιν τῶν τιμῶν, χρήσιμος θὰ ἀπέβαινε, σταθμιζομένων καὶ τῶν προσδοκιῶν ἐκ τῆς Ε.Ο.Κ., ἡ ἐπανεξέτασις τῆς ἀσκηθείσης πολιτικῆς προωθήσεως τῆς καλλιεργείας τοῦ σκληροῦ σίτου, ἡ παραγωγή τοῦ ὁποίου ὑπὸ καθεστῶς ὑψηλῶν τεχνητῶν τιμῶν, ἀποδίδει συγκεντρωσιν ὑπερδιπλασίαν τῶν ἐσωτερικῶν ἀναγκῶν καὶ ἡ ἐξαγωγή τοῦ πλεονάσματός του δημιουργεῖ, κατὰ μονάδα βάρους, δημοσιονομικὸν ἔλλειμμα ἀνώτερον τοῦ μαλακοῦ κατὰ 50% περίπου.

γ) Ἡ χρησιμοποίησις ἀμερικανικοῦ σίτου Hard winter εἰς περιορισμένην ποσότητα, διὰ παραγωγὴν ἀλεύρων πολυτελείας, ἐνῶ δὲν φαίνεται νὰ προκαλῆ ἀξίαν λόγου συναλλαγματικὴν ἀπώλειαν, διότι ἀντ' αὐτοῦ ἐπανεξάγεται ἰσόποσον πλεόνασμα ἐγχωρίου, ἀποδίδει σημαντικὴν δημοσιονομικὴν ὠφέλειαν, λόγω τῆς διαθέσεώς του εἰς τὴν κατανάλωσιν εἰς τιμὰς κατὰ 80% ἀνωτέρας τῶν τοιοῦτων κτήσεως.

Β' Αἱ συναλλαγματικαὶ ἐπιπτώσεις

Ἡ στάθμισις τῶν ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν συνεπειῶν ἐκ τῶν προγραμματιζομένων ἐξαγωγῶν σίτου, δέον νὰ ἐρευνηθῆ ἐν συναρτήσῃ πρὸς τὴν ἐνδεχομένην δέσμευσιν τῆς χώρας ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ ἀμερικανικοῦ νόμου 480, δυνάμει τοῦ ὁποίου καὶ κατόπιν εἰδικῶν κατ' ἔτος συμφωνιῶν, εἰσάγονται ἐξ Ἀμερικῆς ἀξιόλογοι ποσότητες γεωργικῶν ἐφοδίων πρὸς κάλυψιν τῶν ἑλλειμμάτων τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς.

Λόγω τῆς ἐξαιρετικῆς σημασίας τοῦ θέματος, θὰ ἦτο σκόπιμον, ἀσχέτως τῶν ὑφισταμένων τὴν στιγμὴν ταύτην συμφωνιῶν καὶ τῶν ἐκατέρωθεν παραχωρηθεισῶν μερικῶν ἢ ὀλικῶν ἀποδεσμεύσεων, νὰ ἐρευνηθῆ τὸ πρόβλημα ἐπὶ μακροχρονιωτέρας βάσεως, διότι ἡ ὀξύτης αὐτοῦ, δημιουργουμένη ἐκ τῆς ἐπιτακτικότητος τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ πλεονάσματος τοῦ σίτου καὶ τῆς εἰσαγωγῆς κυρίως ζωοτροφῶν, δὲν προβλέπεται νὰ ἀμβλυνηθῆ τουλάχιστον κατὰ τὰ ἀμέσως προσεχῆ ἔτη.

Κατ' ἀκολουθίαν, αἱ συναλλαγματικαὶ ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν πλεονασμάτων ἐγχωρίου σίτου ὠφέλειαι, θὰ ἔδει νὰ ἐρευνηθῶσιν ἀφ' ἑνὸς αὐτοτελῶς καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐν συναρτήσῃ πρὸς τὰς συνεπείας, ἃς θὰ συνεπήγετο ἐπὶ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, ἡ ἐνδεχομένη ἀπώλεια συναλλαγματικῆς πιστώσεως ἐκ τῆς διακοπῆς τῶν εἰσαγωγῶν ἀμερικανικῶν γεωργικῶν πλεονασμάτων καὶ πρὸς τοὺς ὄρους ὑφ' οὓς θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ πραγματοποίησις τῶν εἰσαγωγῶν ἐξ ἄλλων χωρῶν.

Βάσει τῆς τελευταίας συμφωνίας, ἡ συνολικὴ χρηματοδότησις τῆς χώρας διὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος Η.Π.Α. 1965—66 θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ποσὸν τῶν 14,4 ἑκατ. δολλ. δι' εἰσαγωγὰς μετὰ ναύλων 165.000 τόννων ἀραβοσίτου, 10.000 τόννων σογιαλαίου καὶ 2.000 τόννων λίπῶν.

Ἐὰν ἤθελεν ὑποτεθῆ, ὅτι τὸ ἐκ τῆς πηγῆς ταύτης μέγεθος εἰσαγωγῶν θὰ παρέμενε καὶ κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη ἀμείωτον, ἢ ἐκ τῆς τυχόν καθολικῆς διακοπῆς τῆς συμφωνίας ἀπώλεια μακροπροθέσμου συναλλαγματικῆς πιστώσεως, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν καὶ τοῦ ἀμέσου διακανονισμοῦ ποσοστοῦ 25% τῆς συνολικῆς χρηματοδοτήσεως εἰς ἐλεύθερα δολλάρια, θὰ ἀνῆρχετο εἰς τὸ ποσὸν τῶν 10,8 ἑκατ. δολλ. περίπου.

Ἐναντι τῆς ἀπώλειας ταύτης τὸ συναλλαγματικὸν ὄφελος ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν 300.000 τόννων ἐγχωρίου σίτου, εἰς διεθνεῖς τιμὰς FOB θὰ πρέπει νὰ ὑπερβῆ τὸ ποσὸν τῶν 17 ἑκατ. δολλ. Μετ' αὐτοῦ δὲ θὰ ἔδει νὰ συνεκτιμηθῆ καὶ ἕτερον συναλλαγματικὸν ὄφελος ἐκ 5 ἑκατομμυρίων περίπου δολλαρίων προερχόμενον ἐξ ἐξαγωγῶν ἐλαιολάδου, ἢ παραγωγῆ τοῦ ὁποίου

κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπιτρέπει τὴν πρόβλεψιν μονιμωτέρων ἐξαγωγῶν καὶ δὴ τῆς τάξεως τῶν 10.000 τόννων ἑτησίως. Ἐπομένως καὶ ὑπὸ τὴν πλέον δυσμενῆ περίπτωσιν τῆς καθολικῆς διακοπῆς τῆς συμφωνίας, τὸ καθαρὸν συναλλαγματικὸν ὄφελος τῆς χώρας θὰ ἀνῆρχετο εἰς 11,2 ἑκατ. δολλ., ἔναντι τῶν 22 ἑκατ. δολλ. ἅτινα θὰ προέκυπτον, ἂν ἤθελε συνεχισθῆ ἔν τῳ συνόλῳ τῆς ἡ ἐν λόγῳ συμφωνία.

Ἐτερον, λίαν ἐνδιαφέρον ἐπίσης στοιχεῖον εἰς τὴν στάθμισιν τῶν, ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ σίτου, συναλλαγματικῶν ἐπιπτώσεων, εἶναι ὁ τρόπος διακανονισμοῦ τῆς ἀξίας αὐτοῦ.

Εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀνάλυσιν αἱ ἐκτιμήσεις ἐστηρίχθησαν εἰς διακανονισμόν τῆς ἀξίας δι' ἐλευθέρων δολλαρίων, ἐνῶ, ὡς ἀνεφερόμεν ἐν τῳ οἰκίῳ κεφαλαίῳ, δεόν νὰ προβλέπηται ζωηρὸν ἐνδιαφέρον δι' εἰσαγωγὰς ἐκ μέρους χωρῶν διμερῶν συναλλαγῶν, ὡς ἄλλωστε ἀπέδειξαν καὶ οἱ πρόσφατοι διαγωνισμοὶ ἐκποιήσεως τοῦ ἀποθέματος τῶν παλαιοτέρων ἐσοδεῶν.

Εἰς περίπτωσιν πραγματοποιήσεως ἐξαγωγῶν πρὸς τὰς ἐν λόγῳ χώρας, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῶσι τιμαὶ ἀνώτεραι τῶν τρεχουσῶν διεθνῶς καὶ μάλιστα ὑπὸ διακανονισμόν τῆς ἀξίας κατὰ τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν δι' ἐλευθέρων δολλαρίων.

Βεβαίως αἱ ἐξελίξεις εἶναι δυνατόν νὰ μεταβάλλουν τὰ δεδομένα ταῦτα. Δέον ὅμως νὰ σημειωθῆ, ὅτι καὶ ὑπὸ τὰ προαναφερθέντα ἐπίπεδα προσφερομένων τιμῶν δὲν εἶναι εὐχερῶς ἐφικτὸν νὰ ἀποφανθῆ τις ἐπὶ τοῦ συμφέροντος ἢ μὴ τῆς ἐξαγωγῆς πρὸς χώρας διμερῶν συναλλαγῶν, ἂν προηγουμένως δὲν ἐρευνήσῃ τὴν ἐν δεδομένη στιγμῇ θέσιν τῶν λογαριασμῶν πρὸς τὴν συγκεκριμένην χώραν, τοὺς ὅρους βάσει τῶν ὁποίων διεξάγεται τὸ ἐμπόριον μετ' αὐτῆς, τὸ ποσοστὸν τῶν ἐλευθέρων δολλαρίων ὅπερ προσφέρει αὕτη, τὴν μετὰ τὴν ἐξαγωγήν τοῦ σίτου προβλεπομένην ἀπορρόφησιν ἐγχωρίων προϊόντων καὶ ἄλλους ἐξ ἴσου σημαντικοὺς παράγοντας.

Τὸ συμφέρον ἢ μὴ ἐπομένως τῆς ἐξαγωγῆς πρὸς τὰς χώρας διμερῶν συναλλαγῶν, θὰ κριθῆ διὰ τῆς σταθμίσεως τῶν προαναφερθέντων παραγόντων, ἐν συσχετίσει πρὸς τὰς συναλλαγματικὰς ἀνάγκας τῆς χώρας καὶ τὰς διαγραφόμενας διεθνῶς ἐξελίξεις εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ προϊόντος κατὰ τὸν χρόνον τῆς πωλήσεως.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1) Ἡ σιτοκαλλιέργεια ἔλκει, διὰ διαφόρους λόγους, τὸν Ἕλληνα ἀγρότην. Μέχρις οὗτοι αἱ ἀνταγωνιστικαὶ καλλιέργειαι κατακτῆσουν τὰ ἐπίπεδα προστασίας τοῦ σίτου καὶ ἐξασφαλίσουν ἔναντι αὐτοῦ τὴν δέουσαν ὑπεροχὴν εἰς καθαρὰν ἀξίαν παραγωγῆς, ἢ σιτοκαλλιέργεια θὰ παραμένῃ εἰς ἐπίπεδα ὑψηλότερα τῶν ἀπορροφητικῶν δυνατοτήτων τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς. Δοθέντος ὅμως, ὅτι διὰ μίαν τοιαύτην μεταστροφὴν δὲν ἀρκοῦν μόνον τὰ οἰκονομικὰ μέτρα, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ ἡ δημιουργία καταλλήλου ψυχολογικοῦ κλίματος,

τὸ πρόβλημα δὲν ἀναμένεται νὰ εὕρη τὴν λύσιν τοῦ συντόμως. Ἐπομένως καὶ κατὰ τὰ ἀμέσως προσεχῆ ἔτη θὰ ἀντιμετωπισθῇ θέμα ἐξαγωγῆς πλεονασμάτων, τὸ μέγεθος τῶν ὁποίων δέον νὰ ἐκτιμᾶται κατὰ μέσον ὄρον περίξ τῶν 300.000 τόννων ἑτησίως.

2) Πολλὰ Εὐρωπαϊκὰ καὶ χῶραι ἐμφανίζουσι ἐλλειμματικὴν παραγωγὴν σίτου καὶ καλύπτουσι τὰς ἀνάγκας τῶν δι' εἰσαγωγῶν κυρίως ἐξ Ἀμερικῆς, ἕτεροι δὲ λίγαι ἔχουσι ἐξασφαλίσει αὐτάρκειαν, ἐλάχιστοι δὲ διακρίνονται διὰ τὴν πλεονασματικὴν τῶν παραγωγῶν. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι τὸ πλεόνασμα τοῦ ἔγχωριου σίτου θὰ ἠδύνατο εὐχερῶς νὰ εὕρη καταναλωτὰς εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν χῶρον, χωρὶς βεβαίως διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους νὰ ἀποκλείωνται αἱ πλησιέστεροι ἀφρικανικὰ καὶ ἀσιατικὰ χῶραι.

3) Ἀνεξαρτήτως τῶν ὑψηλῶν τεχνητῶν τιμῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ ὁ Ἕλληνικὸς σῖτος, πλεονεκτῶν ποιοτικῶς τοῦ μέσου κοινοτικοῦ τύπου καὶ βοηθούμενος ἐκ τοῦ χαμηλοῦ κόστους μεταφορᾶς τοῦ πρὸς τὰς πλησιέστερας καταναλωτικὰς εὐρωπαϊκὰς ἀλλὰ καὶ ἀφρικανοασιατικὰς χώρας, φαίνεται νὰ προσελκύνῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς διεθνοῦς ζήτησεως.

Συνεπῶς ἡ προγραμματισμένη καὶ ἀρτίως ὀργανωμένη ἐξαγωγή καλῶν ποιοτήτων, θὰ πρέπει νὰ ἀποδώσῃ τιμὰς ἴσας ἢ καὶ ἀνωτέρας τῶν εὐρωπαϊκῶν καὶ θὰ ἐδραιώσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς ἀλλοδαπῆς καταναλώσεως πρὸς τὸ νέον ἐξαγωγίμον Ἕλληνικὸν προϊόν.

4) Πρὸς ἐπίτευξιν τῶν καλλιτέρων δυνατῶν τιμῶν, ἡ ἐνδεδειγμένη ἐντὸς τοῦ σιτικοῦ ἔτους περίοδος δι' ἐξαγωγὰς, θεωρεῖται τὸ ἐξάμηνον ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου μέχρι τοῦ Μαΐου. Ὅπως ἐπίσης ἡ καταλληλοτέρα περίοδος διὰ τὴν ἐνέργειαν ἀγορῶν δευτερευόντων δημητριακῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς θεωρεῖται τὸ ἀπὸ τῆς συγκομιδῆς τῶν προϊόντων μέχρι τοῦ Νοεμβρίου χρονικὸν διάστημα. Τοῦτο προκύπτει ἐκ τῆς ἐξελίξεως τῶν διεθνῶν τιμῶν τῶν ἐν λόγω προϊόντων εἰς τὸ πρόσφατον παρελθόν.

Συμφέρον ἐπομένως τῆς χώρας εἶναι νὰ ἐντάξῃ ἐντὸς τῶν περιόδων τούτων τὰς εἰσαγωγὰς καὶ ἐξαγωγὰς τῆς δημητριακῶν. Θὰ ἀποβῇ δὲ ποικίλως ὠφέλιμος ὁ εἰς τὸν χρόνον προσχεδιασμὸς οὗτος, διότι δι' αὐτοῦ θὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἀνετος χρῆσις τῶν μηχανικῶν μέσων ἀναρροφήσεως καὶ φορτοεκφορτώσεως τῶν τριῶν κυριωτέρων λιμένων τῆς χώρας (Πειραιῶς, Θεσσαλονίκης καὶ Βόλου), μέσῳ τῶν ὁποίων κυρίως διεξάγεται τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῶν δημητριακῶν.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον νὰ σημειωθῇ ἡ ἀνάγκη τῆς ταχυτέρας μελέτης τοῦ ἀποθηκευτικοῦ προβλήματος τῆς χώρας, ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῶν νεοδημιουργουμένων συνθηκῶν καὶ τῆς ὑφισταμένης στενότητος, ἰδίᾳ μηχανικῶν μέσων τῶν λιμενικῶν χώρων, ἧτις δημιουργεῖ συχνάκις σημαντικὴν ἐπιβράδυνσιν τῶν φορτοεκφορτώσεων καὶ συμφόρησιν τῶν λιμένων καὶ ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει ἐπιβράδυνσιν τοῦ κόστους διακινήσεως τῶν ἀποθεμάτων.

5) Εἰς τὰς μελλοντικὰς συμφωνίας τῆς χώρας μετὰ τῆς Ἀμερικῆς διὰ τὴν συνέχισιν τῶν εἰσαγωγῶν ἐφοδίων τοῦ Ν. 480, Η.Π.Α. θὰ ἔδει νὰ ἐξασφαλισθῇ, ἐπὶ μακροχρονιώτερας κατὰ τὸ δυνατόν βάσεως, ἡ ἀποσύδενσις τῶν

έξαγωγῶν ἐγχωρίου σίτου ἐκ τῶν εἰσαγωγῶν δευτερευόντων δημητριακῶν ἐκ τῆς χώρας ταύτης.

Τοῦτο θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ὀρθὴν εἰς τὸν χρόνον τοποθέτησιν τῶν ὑπὸ κρατικὸν ἔλεγχον εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν δημητριακῶν.

6) Ἡ ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς σίτου παρέμβασις τοῦ Κράτους εἶναι ἀπαραίτητος, τόσοσιν διὰ τὴν καταβολὴν τῆς πριμοδοτήσεως, ὅσον καὶ διὰ τὴν κατανομὴν καὶ χρονικὴν κλιμάκωσιν τῶν φορτώσεων μεταξὺ τῶν φορέων.

Ἡ συμφερωτέρα διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν μέθοδος ἐξαγωγῆς φαίνεται νὰ εἶναι ἡ τοιαύτη μέσῳ τῶν φορέων τῆς ἰδιωτικῆς ἢ συνεταιριστικῆς πρωτοβουλίας ἐξ ἀποθεμάτων τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου θὰ ἐλαφρωθῇ ἡ διογκουμένη, κατὰ τὴν περίοδον τῆς αἰχμῆς τῆς συγκεντρώσεως, κρατικὴ ἀποθεματοποιήσις, θὰ ἀφεθῇ ἐν μῆμα τῆς παραγωγῆς εἰς ἐξωκρατικὴν διαπραγμάτευσιν, θὰ δημιουργηθῇ κίνητρον βελτιώσεως τῆς ποιότητος τοῦ προϊόντος, θὰ κατέλθῃ τὸ δημοσιονομικὸν κόστος καὶ θὰ παρασχεθῇ ἡ δυνατότης ἀναπτύξεως αὐτοδυνάμου ἐθνικοῦ κλάδου ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου σίτου.

7) Σημαντικὴ βελτίωσις τῆς τιμῆς τῶν ἐξαγωγίμων ἀποθεμάτων δέον νὰ ἀναμένεται ἐπίσης ἐκ τῆς ἀνοδικῆς ἐξελίξεως τῆς ποιοτικῆς στάθμης τῆς παραγωγῆς.

Ἡ ποιοτικὴ ἀναδιάρθρωσις δύναται νὰ ἐπέλθῃ σταδιακῶς μέσῳ τῆς ἐφαρμοστέας μεθόδου ἀπορροφήσεως τῶν πλεονασμάτων καὶ τῆς καταλλήλου πολιτικῆς τιμῶν. Πρὸς τούτοις θὰ ἔδει αἱ ὑψηλότεραι τιμαὶ νὰ ἀποδεσμευθοῦν κατὰ τὸ δυνατόν ἀπὸ τὴν συνάρτησιν των μετὸν παράγοντα «καλλιεργουμένη ἔκτασις» καὶ νὰ συνδεθοῦν ὀργανικώτερον μετὸν παράγοντα «ποιότης καὶ ποικιλία». Τὸ ἀπωλεσθησόμενον ἐκ τῆς ρυθμίσεως ταύτης εἰσόδημα τῶν μικροπαραγωγῶν, θὰ ἦτο δυνατόν, διὰ κοινωνικοὺς λόγους νὰ ἀποδοθῇ εἰς αὐτούς, μέσῳ ἑτέρου μηχανισμοῦ ἐκτὸς τῶν τιμῶν.

Εἰς τὴν νέαν σύνθεσιν τῶν τιμῶν ὁ διαφορισμὸς αὐτῶν, συναρτήσῃ τῶν ποιοτήτων, δέον νὰ πλησιάσῃ κατὰ τὸ δυνατόν τὴν διεθνή ἐμπορικὴν κλίμακα, εἰς τρόπον ὥστε ἡ παραγωγή νὰ ἀναπτύσσεται ἀνταγωνιστικώτερον.

Θὰ ἦτο δὲ ἐν προκειμένῳ ἐξόχως ὠφέλιμος, πρὸς σχεδιασμὸν τῆς πολιτικῆς τοῦ μέλλοντος, ἡ μελέτη τῶν στοιχείων καὶ συμπερασμάτων, ἅτινα προέκυψαν ἐκ τῆς προσφάτου πωλήσεως ἑλληνικοῦ σίτου εἰς τὴν ἄλλοδαπήν.

Μάρτιος 1966

Πίναξ 8

Ετήσια αποτελέσματα δημοσιονομικής διαχείρισεως έγχωριου και ξενικού σίτου (εις έκατ. δραχ.)¹.

Οικον. έτος	Έγχωριος	Ξενικός	Τελικόν αποτέλεσμα σίτου	Συνολικόν αποτέλεσμα λ/σμού κατ. αγαθών. ²
1960	- 59	+ 57,1	- 1,9	- 257,3
1961	+ 74,9	+ 69,1	+ 144	- 39,3
1962	- 44,5	+ 69,-	+ 24,5	- 283,3
1963	- 4,5	+ 47,-	+ 42,5	- 440,7
1964	-140,3	+ 60,3	- 80,-	- 337,-
1965 ²	-307,4	+ 19,1	- 228,3	- 393,7

1) += πλεόνασμα, -= έλλειμμα.

2) Προσωρινά στοιχεία. Δέν περιλαμβάνεται τὸ έλλειμμα εκ τῆς εξαγωγῆς σίτου εις τὴν άλλοδαπῆν.

3) Περιλαμβάνονται αἱ μέχρι τοῦ έτους 1963 δαπάναι δι' έπιδοτήσεις αναδιαρθρώσεως καλλιιεργειῶν, αἵτινες κατὰ τὴν 4ετίαν 1960-63 έπεβάρυναν τὸν λ/σμόν καταναλωτικῶν αγαθῶν διά συνολικοῦ ποσοῦ δραχ. 1001,9 έκατομμυρίων.

Πίναξ 9

Εισαγωγαι σίτου ὑπὸ Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν (εις χιλ. τόν.)

ΧΩΡΑΙ	1961	1962	1963
Εὐρώπη	18.805,4	16.350,4	15.985
Άλβανία	181,4	89,1	-
Αὐστρία	48,6	67,5	45,7
Βέλγιον Λούξεμβ.	515,1	396	530,8
Βουλγαρία	7,5	119,8	193,1
Τσεχοσλοβακία	1.126,9	927,3	1.364,6
Δανία	28,2	14,3	18,6
Φιλλανδία	124	174,2	337,8
Γαλλία	477,9	455,4	651,3
Άνατ. Γερμανία	1.250,-	1.238,5	1.023
Δυτ. Γερμανία	2.656,3	2.908,1	1.754,4
Έλλάς	27,1	1,6	5,8
Οὐγγαρία	402,6	172,7	363,3
Ίσλανδία	8,-	1,3	9
Ίρλανδία	262,5	136,9	232,5
Ίταλία	2.451,-	450,7	308,3
Μάλτα	50,4	48,1	65,1
Όλλανδία	827,3	816,4	725,7
Νορβηγία	325,1	358,4	312,9
Πολωνία	1.738,9	1.503,8	1.673,4
Πορτογαλία	270,8	267,8	196,1
Ίσπανία	962,7	933,3	196,8
Σουηδία	109,4	122,7	199,-
Έλβετία	383,4	421,2	342,4
Άνωμ. Βασίλειον	3.831,1	3.989,8	4.003,-
Γιουγκοσλαβία	745,5	734,6	1.438,8
Ρωσία	655,9	45,1	3.052,5

Πίναξ 10

Διάρθρωσις επενδύσεων Πολωνίας και Ούγγαρίας

1. Πολωνία

Έτος	Σύνολον	Βιομηχανία %	Γεωργία %
1960	100	38,5	12,3
1961	100	40,4	12,2
1962	100	41,8	12,2
1963	100	42,1	13,4
1964	100	41,5	16,3
1965	100	40,9	17,7 (πρόγραμμα)

2. Ούγγαρια

Έτος	Σύνολον	Βιομηχανία %	Γεωργία %
1960	100	39,9	20,8
1961	100	45,3	17,5
1962	100	43,5	18,6
1963	100	40,1	20,3
1964	100	42. -	21. -

Πηγή: Economic Survey of Europe (1964).

Πίναξ 11

Ήμερησία κατά λιμένα δυναμικότης φορτώσεων
και βύθισμα λιμένων χώρας

Λιμήν	Ήμερησία ποσότης (τόνοι)	Βύθισμα λιμένος (πόδες)
Πειραιεύς	1.200	32
Θεσσαλονίκη	750	30
Βόλος	500	27
Άλεξανδρούπολις	300	20
Καβάλα	300	22
Πόρτο - Λάγο	200	13

Πηγή: Υπουργείον Έμπορίου.

Πίναξ 12

Ἐξέλιξις καλλιεργηθεισῶν ἐκτάσεων
καὶ παραγωγῆς σίτου

Ἔτος	Ἐκτασις (εἰς χιλ. στρεμ.)	Παραγωγή (εἰς χιλ. τόν.)
1955	10.396,9	1.336,7
1956	10.619,-	1.245
1957	10.888,4	1.720,3
1958	11.116,7	1.786,9
1959	11.633,6	1.767,1
1960	11.425,7	1.692
1961	10.672,4	1.593,8
1962	10.914,7	1.769,5
1963	9.351,3	1.386,8
1964	12.071,5	2.169,9
1965 ¹	11.235	1.988

Πηγή: Ὑπουργεῖον Γεωργίας.

1) Προσωρινὰ στοιχεῖα.